

JAARVERSLAG 2017

Coöperatie SWV 25-05 U.A. te Apeldoorn

Bestuursverslag en kengetallen

Bestuursverslag	4
Verslag toezichthouder	31

Jaarrekening

Grondslagen	33
Balans per 31 december	36
Staat van baten en lasten	37
Kasstroomoverzicht	38
Specificatie van de balansposten	40
Specificatie behorende tot de staat van baten en lasten	42
Overzicht verbonden partijen	46
WNT-verantwoording	47
Niet in de balans opgenomen verplichtingen en niet in de balans opgenomen activa	48
Controleverklaring	49
Gebeurtenissen na balansdatum	52

Bijlage

Fiscale positie	53

Bestuursverslag
Coöperatie SWV 25-05 U.A.
2017

Voorwoord van het bestuur

Graag verantwoordt het Samenwerkingsverband zich door middel van dit jaarverslag inhoudelijk en financieel voor het jaar 2017.

Ons Samenwerkingsverband bestaat uit alle scholen voor V(S)O van de gemeente Apeldoorn, Epe en Voorst en is op 1 november 2013 opgericht. In de afgelopen jaren hebben wij vanuit een gezamenlijke visie een mooie ontwikkeling doorgemaakt waar we ook na afloop van 2017, tevreden op terug kunnen kijken. Nog steeds gaan we uit van ons motto:

“Gewoon een passende plek”

Regulier waar het kan, speciaal waar het moet.

Alles draait daarbij om de leerling. De ondersteuningsbehoefte, mogelijkheden en talenten van de leerling worden centraal gesteld. Hierbij kan een beetje extra ondersteuning in de klas al veel resultaat opleveren. Ook kan het zijn dat de ondersteuning buiten de school gezocht moet worden. Wat de behoefte van de leerling ook is: iedere leerling is uniek, dus voor iedere leerling wordt gezocht naar een passende plek met passende ondersteuning.

Het zoeken en bepalen van deze passende plek doen we samen. Hierbij staat de driehoek leerling, school en ouders centraal. Uiteraard doen we alles in overleg met de overige betrokken personen en instanties.

Passend Onderwijs vindt in onze visie nog steeds plaats op de scholen zelf. Het grootste deel van de middelen is daarom naar de scholen gegaan en ingezet voor de ondersteuning van de leerlingen.

Meer en beter samenwerken is daarbij ons streven en wordt door iedere school binnen ons samenwerkingsverband van harte onderschreven. Afgelopen jaar hebben we dan ook gezamenlijk opnieuw het niveau van ondersteuning op alle scholen vast kunnen stellen. Met dit niveau als basis is ook een nieuw ondersteuningsplan vastgesteld voor de periode 2018-2021.

Tot slot kunnen we stellen trots te zijn op het tot nu toe behalen van onze doelstellingen en eerder gemaakte prognoses. Er staan lastige voor de boeg. We zijn er echter van overtuigd dat ondanks de aflopende vereveningsbijdrage en de mogelijke LWOO veranderingen we deze uitdagingen gezamenlijk het hoofd kunnen bieden. Doorgroei op de versterking van de ondersteuning op de scholen en de goede samenwerking binnen ons Samenwerkingsverband zijn hiervoor de basis.

Namens het bestuur,

Rob Stevelmans

voorzitter SWV 25-05 u.a.

Hoofdstuk 1 Missie en Visie

De missie en visie is richtinggevend voor het beleid, de activiteiten en de werkprocessen van het SWV. Samengevat luidt deze:

- De leerlingen in het werkgebied van het SWV krijgen, zoveel mogelijk school- en thuisnabij, een passend onderwijsaanbod richting startkwalificatie of arbeidsparticipatie, zodat zij de kans krijgen om volwaardig in de maatschappij te kunnen participeren en functioneren.
- Door een verantwoorde samenwerking met andere betrokken partijen en het delen van expertise wordt voor de leerlingen een meerwaarde ten opzichte van de mogelijkheden van de afzonderlijke scholen gecreëerd. Kennis en middelen worden gebundeld om zo de kracht van de deelnemende scholen te versterken.
- Scholen hebben de opdracht en de middelen om elk kind passend onderwijs te bieden. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor jeugdzorg, waar nodig. Onderwijs en onderwijsondersteuning zijn onlosmakelijk met elkaar en met deze zorg en opvoeding verbonden. Vanuit dit brede perspectief wordt specialistische en toegankelijke ondersteuning voor leerlingen, die dit nodig hebben, vorm gegeven vanuit en binnen de kaders van de wet Passend Onderwijs, de jeugdwet en het geformuleerde gemeentelijk beleid. Een veilige en gezonde omgeving, goed onderwijs en passende zorg en ondersteuning dragen bij aan een succesvolle schoolloopbaan. Iedere leerling moet in de gelegenheid zijn om zich met zijn mogelijkheden ten volle te ontplooien in de school.
- De besturen willen alle leerlingen opvangen binnen het VO en VSO. Het voorkomen van thuiszitten is uitgangspunt. Daar waar dit toch optreedt, wordt in gezamenlijkheid van ouders, leerplicht, jeugdzorg en SWV naar een passende oplossing gezocht waarbij terugkeer in het onderwijs tot doel wordt gesteld.

Bovenstaande is uitgangspunt geweest bij het vormgeven van en uitvoering van beleid, samenwerking met ketenpartners en beheer van de beschikbare middelen van het SWV.

Hoofdstuk 2 Organisatie

2.1 Juridische organisatie

De juridische status van het SWV is een coöperatie. Coöperatie SWV 25-05 U.A. (hierna genaamd: SWV) is bij notariële akte op 1 november 2013 opgericht en staat bij de Kamer van Koophandel onder nummer 59136324 ingeschreven en bij DUO als samenwerkingsverband VO25-05 met bestuursnummer 21653 geregistreerd. Het werkgebied van het SWV bestrijkt de gemeenten Apeldoorn, Epe en Voorst.

De details over de inrichting van het SWV staan beschreven in de volgende documenten:

- Statuten Coöperatie SWV 25-05 U.A.
- Huishoudelijk reglement Coöperatie SWV 25-05 U.A.
- Samenwerkings- en deelnemersovereenkomst Coöperatie SWV 25-05 U.A.
- Reglement voor de Ondersteuningsplanraad en Medezeggenschapsraad Personeel.

Deze documenten worden niet als bijlagen toegevoegd, maar zijn op verzoek opvraagbaar of in te zien op de website van het SWV

Alle schoolbesturen met 1 of meer vestigingen voor regulier voortgezet onderwijs en/of voortgezet speciaal onderwijs in dit gebied, 12 besturen in totaal, zijn lid van het SWV en vormen de Algemene Ledenvergadering (ALV). Uitzondering hierop is de Jacobus Fruytierschool Apeldoorn, die is aangesloten bij het landelijk Reformatorisch Samenwerkingsverband. Hieronder een overzicht van de besturen en aangesloten scholen.

Schoolbesturen en scholen SWV VO 25-05
Stichting Apeldoorns Voortgezet Openbaar Onderwijs
• Edison College   • Gymnasium Apeldoorn   • Koninklijke Scholengemeenschap   • Onze wereld
Stichting Christelijk Voortgezet Onderwijs
• Christelijk Lyceum   • De Heemgaard   • Sprengeloo
Stichting Katholiek Voortgezet Onderwijs Apeldoorn e.o.
• Veluws College Cortenbosch   • Veluws College Mheenpark   • Veluws College Twello   • Veluws College Walterbosch
Stichting Voor Openbaar (speciaal) Basisonderwijs en Openbaar (speciaal) Voortgezet Onderwijs
• Praktijkschool Apeldoorn   • Van Voorthuysenschool (cluster 3)
Stichting Christelijk Speciaal Onderwijs Apeldoorn
• Christelijke Praktijkschool De Boog   • De Zonnehoek VSO (cluster 3)
Stichting Openbaar Voortgezet Onderwijs Noord-Oost Veluwe
• Regionale Scholengemeenschap Epe
Stichting AOC Oost-Nederland
• AOC Twello
Stichting Zozijn
• Katholieke Daniël de Brouwerschool (cluster 3)
Stichting De Onderwijsspecialisten
• Het Kroonpad (cluster 3)
Stichting Orthopedagogisch Centrum De Ambelt
• De Ambelt (cluster 4)
Stichting Speciaal Onderwijs de Bolster
• De Bolster (cluster 4)
Stichting de Hoenderloo Groep
• Hoenderloo College (cluster 4)

Met ingang van 1 augustus 2017 is de locatie de Ambelt Apeldoorn opgegaan in stichting de Onderwijsspecialisten. Medio 2017 zijn alle voorbereidingen getroffen om de van Voorthuysenschool per 1 januari 2018 eveneens toe te laten treden tot deze stichting. Deze fusies hebben met behoud van het onderwijsaanbod in het werkgebied plaatsgevonden. Met ingang van 2018 kent het SWV 11 schoolbesturen.

2.2 Bestuur

De wet Goed Bestuur, met name de scheiding van bestuur en intern toezicht, is met de inwerkingtreding van de wet Passend Onderwijs ook van toepassing op het SWV. De ALV heeft met het installeren van een bestuur de functionele scheiding van intern toezicht en bestuur vormgegeven. De leden van de ALV verrichtten hun werkzaamheden onbezoldigd; de schoolbesturen van waaruit de bestuursleden afkomstig werden conform schaal 13 van cao VO gecompenseerd.

2.3 Medezeggenschap

* OPR

Elk bestuur heeft of een ouder-of een personeelslid afgevaardigd voor de OPR. Er namen geen leerlingen deel aan de OPR.

De OPR heeft een eigen reglement, statuut en huishoudelijk reglement.

De belangrijkste taak van de OPR was het goedkeuren van het nieuwe Ondersteuningsplan van het SWV. Daarnaast is de OPR volledig geïnformeerd over de meerjarenbegroting en zijn de uitgangspunten toegelicht.

• MR-P

De medezeggenschapsraad (MR) bestaat uit een tweetal personeelsleden. De MR kent geen oudervertegenwoordiging omdat er feitelijk geen leerlingen staan ingeschreven bij de Schakelvoorziening. Het overleg met de MR-P is gemandateerd aan de manager. In de praktijk wordt de MR vergadering aansluitend aan teamvergaderingen gehouden en zijn openbaar.

De communicatie met beide raden verliep naar wens en zorgde voor een open en respectvolle samenwerking.

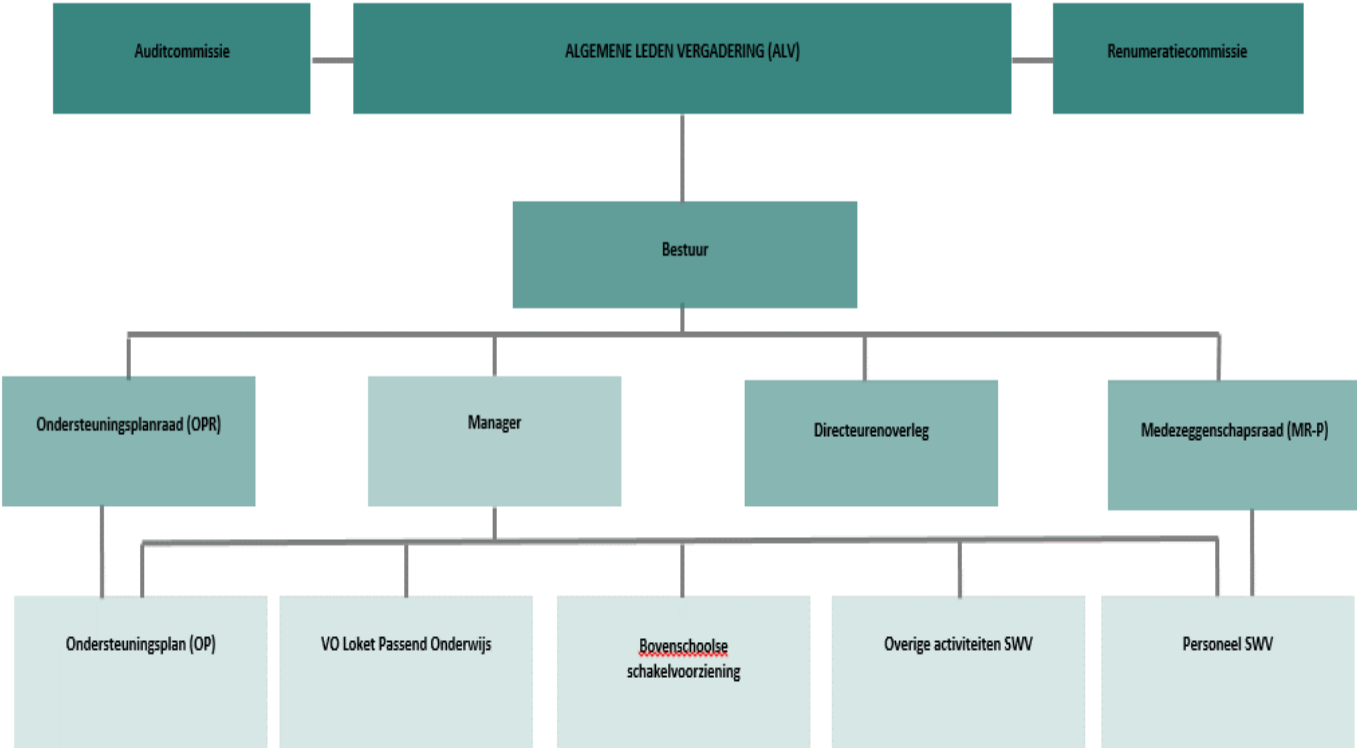
2.4 De interne overleggen

Binnen het SWV zijn de volgende overleggen ingericht: ALV-vergadering, bestuursvergadering, directeurenoverleg en overleg ondersteuningscoördinatoren. Het bestuur vergadert in aanwezigheid van de manager. De ALV, directeurenoverleg en het overleg voor de ondersteuningscoördinatoren is 4x per jaar en zorgvuldig op elkaar afgestemd. Elke school, 22 in totaal, zijn binnen het directeurenoverleg en overleg ondersteuningscoördinatoren vertegenwoordigd. Hiermee wordt meer dan voldoende input van de diverse geledingen gegenereerd en zijn meningen en opvattingen duidelijk en illustreerde de coöperatieve gedachte binnen het SWV.

Binnen genoemde overleggen is een groot scala aan inhoudelijke, financiële en organisatorische vraagstukken besproken. In 2017 waren dit o.a. de volgende vraagstukken: thuiszitters, LWOO, PRO, verbinding onderwijs-jeugdhulp, kwaliteitszorg, leerlingenprognoses, niveau van basisondersteuning/extra ondersteuning, financiële beheersing door kwartaalrapportages, personele formatie, fusie effect rapportage Ambelt inzake overname door de Onderwijsspecialisten, nieuw ondersteuningsplan (OPR en OOGO), werkprocedures doorstroom leerlingen en doorzettingsmacht, KPI's.

2.5 Organogram

De inrichting van het SWV wordt in onderstaande organogram weergegeven:

In 2017 is de remuneratiecommissie aan de organisatie van het SWV toegevoegd. Deze commissie voert gesprekken met het bestuur en met de leden afzonderlijk. De inzet van deze gesprekken is om het functioneren van het bestuur en functioneren van de leden afzonderlijk te beoordelen.

2.6 Klachten en bezwaren

Ouders, leerlingen en deelnemende schoolbesturen kunnen over het werk van het samenwerkingsverband klachten en/of bezwaren indienen bij het bestuur. Het SWV heeft als beleid dat in geval van een klacht/bezwaar altijd van tevoren een gesprek plaatsvindt. Om deze klachten/bezwaren adequaat en zorgvuldig af te handelen is het samenwerkingsverband aangesloten bij Onderwijsgeschillen. In 2017 zijn er geen klachten ingediend.

2.7 Inspectie van Onderwijs

De inspectie van het onderwijs houdt toezicht op de invulling en uitvoering van het Ondersteuningsplan en de verantwoording via de jaarverslagen. In januari 2017 vond een informeel gesprek plaats en is in alle openheid gesproken over de koers van het SWV, de taakstelling en risico's en beoogde initiatieven op het terrein van kwaliteitszorg. Dit was een positief vervolg op het inspectiebezoek 2016, waarvoor het SWV een positieve beoordeling kreeg.

2.8 Kwaliteitszorg

In 2017 heeft de kwaliteitszorg een meer prominente plek binnen de organisatie en binnen de ontwikkelingen van de organisatie gekregen.

Naast audits, IBO door A-vision is een systeem van kwartaalrapportage ontwikkeld. Hiermee ontstond nog meer grip op de lasten en de financiële prognoses.

Het SWV beschikt op financieel terrein over een P&C cyclus (zie ook hoofdstuk 5). De jaarplanactiviteiten zijn PDCA belegd en de leerlingaantallen worden nauwlettend gemonitord. Het SWV heeft in 2017 een start gemaakt met een monitorkalender en kwaliteitscyclus, zodat op professionele wijze een bijdrage aan de systematische evaluatie en planmatige verbetering van de kwaliteit van het onderwijs, ondersteuning en verbinding met jeugdhulp tot stand kwam. Hier is sprake van een eerste aanzet en zal in 2018 door ontwikkeld worden.

Hoofdstuk 3. Personeel en organisatie

3.1 Inleiding

SWV is een organisatie met eigen personeel in dienst. In het Ondersteuningsplan is vastgelegd dat een 'basic' formatie uitgangspunt is en dat de volume door de wettelijke taken van het SWV en de taken vanuit het OP bepaald is.

3.2 Functies

Het Samenwerkingsverband kent de volgende functies die beschreven en gewaardeerd zijn; het SWV past de cao VO toe.

1. Manager	0,9	fte
2. Secretaresse bestuur	0,15	fte
3. Administratief medewerker	0,6	fte
4. Organisatiemedewerker	0,8	fte
5. Orthopedagoog	1,0	fte
6. Leerkrachten	1,8	fte
Totaal	5,25	fte

In de formatie organisatiemedewerker zat 0,2 tijdelijk. In 2017 is deze omgezet in onbepaalde tijd. Qua inhoud kende deze functie een verschuiving van organisatievraagstukken naar meer advies voor scholen en het doen organiseren van multidisciplinaire overleggen t.b.v. leerlingen.

3.4 Professionalisering van de medewerkers

Met het oog op de toekomst en de bredere inzet zijn de leerkrachten gestart met een opleiding Nederlands, 2^e graads. Deze opleiding is in geld gefaciliteerd. In algemene zin was er voortdurende aandacht voor de competenties van het personeel en de eigen ontwikkeling. De medewerkers hebben deelgenomen aan inhoudelijke trainingen en workshops.

Naast deze scholing zijn er netwerkbijeenkomsten georganiseerd voor gedragswetenschappers (expertiseteam).

3.5 Gesprekkencyclus

Ten behoeve van een omzetting van tijdelijk naar vast is een beoordelingsgesprek gevoerd met de orthopedagoog.

Met de overige medewerkers zijn POP gesprekken gevoerd en geleid tot het volgen van opleidingen en trainingen en deskundigheidsbevordering.

Ten behoeve van de manager zijn 360 graden feedback vragenlijsten uitgezet en de uitkomsten daarvan zijn in het HRM gesprek besproken.

3.6 inhuren deskundigheid

Gelet op de beoogde kwaliteitsverbetering is meer dan voorgaande jaren gebruik gemaakt van externe expertise op het terrein van kwaliteitszorg, financiën, communicatie.

Gezien alle landelijke ontwikkelingen rondom passend onderwijs, de wens tot een kwalitatieve ontwikkeling van de eigen organisatie en dit in relatie tot de “basic-formatie” van het SWV was deze externe inzet een noodzaak. De verwachting is dat deze lijn zich in de komende jaren zal voortzetten.

Hoofdstuk 4   Inhoudelijke ontwikkelingen en resultaten

Gerelateerd aan het ondersteuningsplan wordt eerst ingegaan op het niveau van ondersteuning, gebruik van de schakelvoorziening, thuiszitters, loket en samenwerking. Daarna aandacht voor de leerling ontwikkelingen qua volume en verplaatsingen.

4.1 Niveau van ondersteuning

De basis- en extra ondersteuning is voorafgaand aan de start van passend onderwijs in 2013 vastgesteld. De scholen hebben mede dankzij de beschikbaar gestelde budgetten lichte ondersteuning 3 jaar de tijd gekregen om het vastgesteld niveau te realiseren. Medio 2017 is met behulp van A-vision het niveau geïnterviewd. Hiermee voldeed het SWV aan de wettelijke verplichting om minimaal elke 4 jaar het niveau vast te stellen. A-vision is een onderwijsadviesbureau en heeft een digitaal instrument IBO ontwikkeld. Met dit instrument is het niveau van ondersteuning op alle scholen geïnterviewd. Drie respondentengroepen (docent, leden ondersteuningsstructuur en management) hebben de lijsten ingevuld. Gebleken is dat alle scholen voldoen aan het gewenste niveau en dat de ontwikkeling een dusdanig positief verloop kent dat ook de in 2013 vastgestelde extra ondersteuning nu tot de basisondersteuning behoort.

De rapportage inzake de basisondersteuning heeft op verschillende niveaus plaatsgevonden. Per school, per bestuur en aan het SWV is terug gerapporteerd. Door de wijze van rapporteren werd een vergelijk tussen respondenten, tussen scholen en tussen besturen mogelijk.

Het nieuw vastgesteld niveau van ondersteuning is door alle scholen opgenomen in de Schoolondersteuningsprofielen en toegevoegd als bijlage in het OP 2018-2021. Voor 2018 zijn twee ontwikkelpunten, te weten huiswerkbegeleiding onder didactisch toezicht en temporiseren en verbreden in het lesprogramma, opgenomen. Bestuur en directie ontwikkelen hun visie op beide onderwerpen, waarna bepaald wordt of en in welke mate deze toegevoegd worden aan het vastgesteld niveau van ondersteuning.

Het behalen van het gewenste niveau van ondersteuning was voor het SWV een kritieke prestatie indicator. Dankzij het verhoogde niveau van ondersteuning is het gelukt om leerlingen die voorheen naar het speciaal onderwijs gingen dusdanig in het leer- en ontwikkelingsproces te ondersteunen dat zij een diploma in het regulier onderwijs (kunnen) behalen.

4.2 Bovenschoolse schakelvoorziening

De schakelvoorziening is vanuit het Ondersteuningsplan geïnitieerd. Uitgangspunt is dat als leerlingen het tijdelijk niet redden op de eigen reguliere school een plek in de schakelvoorziening, met behoud van de inschrijving, de voorkeur geniet.

De schakelvoorziening heeft 35 leerlingen, waarmee de reguliere VO scholen handelingsverlegen waren, opgevangen. Ten opzichte van 2016, 31 leerlingen, is er dus een kleine toename van leerlingen. De gemiddelde groepsgrootte was 7, met een piekperiode in de maanden maart t/m juli. In deze periode was de groepsgrootte tussen 13 – 17 leerlingen.

Wat ook opvalt is dat alle reguliere vo-scholen van de schakelvoorziening gebruik hebben gemaakt. Bij het overgrote deel van de leerlingen was sprake van complexe problemen en/of problematische school-/leersituatie. Door de plaatsing werd thuiszitten en het verder verslechteren van de verstandhouding leerling/ouders-school voorkomen. De helft van de leerlingen zijn na plaatsing teruggestroomd in het regulier; de andere helft stroomde uit naar het VSO. Deze uitstroom naar regulier of speciaal onderwijs en alsmede het aantal leerlingen die gebruik hebben gemaakt van deze voorziening is voor het SWV een kritieke prestatie indicator. Net als in 2016 is er in 2017 door de VSO-scholen geen gebruik gemaakt van de schakelvoorziening. Deze mogelijkheid werd ter overbrugging naar regulier geboden.

Vanaf medio 2017 kon de schakelvoorziening geen gebruik meer maken van de praktijklessen consumptief en techniek in het Gentiaancollege. Dit probleem, evenals de interne organisatie als de opbrengsten worden medio 2018 geëvalueerd.

In onderstaand schema wordt een vergelijk tussen de jaren gemaakt en in welke mate de scholen gebruik hebben gemaakt van de schakelvoorziening.

VO School	2015	2016	2017
VC Cortenbosch	6	5	4
VC Twello		3	2
VC Mheenpark	3	3	5
VC Walterbosch		1	4
Edison college	3	4	3
KSG	1	5	3
RSG NO Veluwe, Epe		2	1
AOC Oost, Twello	1	3	3
Gymnasium Apeldoorn	1	-	1
Chr. Lyceum Apeldoorn	2	2	1
CSG Sprengeloo		2	2
De Heemgaard	1	1	5
't Stedelijk, Zutphen		-	1
Totaal	18	31	35

4.3 Thuiszitters

Vanuit het OP is een dekkend aanbod voor alle leerlingen het uitgangspunt. Dit veronderstelt 0 thuiszitters en waar dit niet vermeden kon worden is de insteek om het thuiszitten zo spoedig mogelijk op te lossen. Het aantal thuiszitters en de duur is voor het SWV een kritieke prestatie indicator.

De samenwerking met leerplicht is in 2017 gecontinueerd. De afspraken rondom de regie, de registratie en het organiseren van multidisciplinaire overleggen hebben hun vruchten afgeworpen. Dankzij alle inspanningen (registratie, kernteams) werden thuiszitters of dreigende thuiszitters eerder gesignaleerd en werd met voorrang per direct bepaald wie de regie ging voeren en wie het MDO zou organiseren. Zonder uitzondering hebben alle MDO's tot of het (deels) hervatten van onderwijs of tot een tijdelijk alternatief (zinvolle dagbesteding) geleid. In onderstaande vergelijking lijkt het aantal thuiszitters in 2017 gestegen. Niets is minder waar. Door de verbinding met jeugdhulp zijn voor alle thuiszitters, categorie niet-kunner, zorgplannen aanwezig. Hierdoor vallen zij niet meer onder de definitie van thuiszitter. Ook hebben inspanningen ertoe geleid dat de groep thuiszitters beter en eerder geregistreerd werden. In 2018 zal het SWV de thuiszittende leerling met zorgplan conform de definitie van Ingrado niet meer registreren als thuiszitter, maar wel pro actief volgen.

Cijfers thuiszitters 2015

Peildata 2015	Niet-kunners regie bij LPA	Niet-willers regie bij LPA	Org. Omst. regie bij SWV	Totaal
15-01-2015	10	1	4	15
15-03-2015	17	1	3	21
15-05-2015	16	3	1	20
15-09-2015	15	1	1	17
15-12-2015	9	1	1	11

Cijfers thuiszitters 2016

Peildata 2016	Niet-kunners regie bij LPA	Niet-willers regie bij LPA	Org. Omst. regie bij SWV	Totaal
15-01-2016	7	2	1	10
15-03-2016	7	1	1	9
15-05-2016	8	1	2	11
15-09-2016	9	0	1	10
15-12-2016	14	4	0	18

Cijfers thuiszitters 2017

Peildata 2017	Niet-kunners regie bij LPA	Niet-willers regie bij LPA	Organisatorische. omstandigheden regie bij SWV	Totaal	Absoluut verzuimers	Vrijstellingen
15-03-2017	18	2	1	21	5	27
15-06-2017	18	2	1	21	1	34
15-09-2017	13	1	2	16	2	17
15-12-2017	12	1	1	14	9	19

4.4. Inrichten VO Loket Passend Onderwijs

Vanuit het OP is ingezet op een loket, die voldoet aan de wettelijke samenstelling en streeft naar zorgvuldige besluiten en korte doorlooptijden.

In 2017 is de samenstelling van het loket onveranderd gebleven. Naast de eigen orthopedagoog, jeugdhulpverlener vanuit het CJG completeren de deskundigen LWOO en PRO de vaste kern van het loket. In 2017 zijn alle wekelijkse vergaderingen uitgevoerd.

In de praktijk ziet het SWV dat er met regelmaat andere deskundigen betrokken worden bij het beoordelen welke onderwijsplek de best passende is. Voorbeelden hiervan zijn de behandelaars van jeugdhulporganisaties. Dit kwam de integrale aanpak ten goede.

Wettelijk gezien heeft het loket 6 weken (42 kalenderdagen) de tijd om een besluit te nemen. Met een gemiddelde van 9 kalenderdagen in 2016 is het met een gemiddelde van 6.1 kalenderdag in 2017 gelukt de beoordeling en afhandeling te bespoedigen. Een belangrijke succesfactor ligt gelegen in het feit dat aanvragen vollediger worden aangeleverd. Hier heeft het SWV met succes op gestuurd.

Het loket verstrekt in principe TLV's voor de duur van 1 of 2 jaar. Hierdoor krijgt het loket meer zicht op de effecten en kan zorgvuldiger besloten worden tot verlenging. Dit speelt met name bij leerlingen met gedragsproblematiek. Bij leerlingen met meervoudige problematiek wordt voor een langere duur gekozen en wordt een "knip" gemaakt bij 16 jaar. Dit met het oog op het uitstroomperspectief en wat in het belang hiervan nog moet gebeuren.

Het loket heeft te maken gehad met een kleine stijging in aanvragen. Dit gaf geen onverantwoorde druk op de inzet van de leden van het loket.

Hieronder schema's betreffende de duur en een overzicht van aanvragen.

Geldigheidsduur afgegeven TLV

Geldigheidsduur van: aantal jaren:	Aantal
1	83
2	89
3	12
4	7
5	4
6	14
7	-
8	1
9	-

Overzicht aanvragen

Aantal aanvragen	2015	2016	2017
TLV (VSO)	169	150	112
Verlenging TLV (VSO)		29	102
Omzetting CVI naar TLV		275	
Niet gehonoreerd	21	8	26*
Schakelvoorziening	14	32	28
TLV Praktijkonderwijs	-	64	75
Aanwijzing LWOO	-	306	358
Arrangement	7	2	1
Advies	11	7	7
Gemiddelde duur tussen de aanvraag en de brief t.a.v. besluitvorming	10 kalenderdagen	9 kalenderdagen	6 kalenderdagen

*In het traject vòòr de loketvergadering worden al aanvragen afgewezen omdat dan al duidelijk is dat het Loket de aanvraag afwijst en dit de aanvrager afdoende duidelijk is gemaakt.

4.5 Samenwerking

Vanuit het OP is samenwerking gericht op meerwaarde en goede afstemming jeugdhulp-onderwijs.

Het SWV heeft frequent bestuurlijk overleg gevoerd met wethouders en ambtenaren van de gemeenten Apeldoorn, Voorst en Epe. Belangrijkste gespreksonderwerp was de verbinding onderwijs-jeugdhulp en de wijze waarop dit gestalte kon krijgen op de scholen. Deze samenwerking heeft erin geresulteerd dat in 2017 op alle reguliere scholen kernteams actief waren. Deze kernteams bestonden uit leerplichtambtenaar, jeugdhulpverlener, jeugdarts en ondersteuningscoördinator van de school.

Ook omtrent thuiszitters is de samenwerkingsrelatie met de gemeenten, afdeling leerplicht, optimaal. Dit resulteerde in het goed monitoren van thuiszitters en leverde heldere verdeling van verantwoordelijkheden en snelheid van handelen op.

Met betrekking tot het nieuwe OP 2018-2021 is op 24-11-2017 OOGO gevoerd met de wethouders van de gemeenten Apeldoorn, Epe en Voorst. Overeenstemming is bereikt. Tijdens dit OOGO was er ook aandacht voor het inzetten van het Jeugd Fact PIUS team voor leerlingen, waarbij de zorg niet naar wens verloopt, een overbruggingsaanbod ingezet wordt als er sprake is van wachtlijsten. De gedragswetenschappers van alle scholen zijn verenigd in het expertiseteam. Inhoudelijke deskundigheid, verbinding en samenwerking is tot bloei gekomen. Hierdoor is het gelukt om tot betere ondersteuning en arrangementen voor leerlingen te komen.

Het spreekt voor zich dat de audits van scholen met eigen auditoren, het overleg van ondersteuningscoördinatoren en het directeurenoverleg geleid heeft tot meer inzichten, afstemming en good practices.

Participatie in stuurgroep jeugd, overleggen met zorgaanbieders hebben ook bijgedragen aan de verbetering van de verbinding onderwijs-jeugdhulp.

Door participatie in Ferm werd de regionale afstemming rondom vroegtijdige schoolverlaters verbeterd.

Door participatie in stuurgroep de Klik is de overgang van PO naar VO geoptimaliseerd. Door de brede adviesgroep PO, geïnitieerd en geoperationaliseerd door het SWV, zijn PO-scholen geadviseerd bij de schooladviezen (schoolniveau en ondersteuningsniveau).

4.6 Volume en verplaatsingen

In hoofdstuk Financiële middelen in het OP is gesteld dat het streefdoel volume VSO 3,45% is (landelijk percentage ten tijde van het vereveningsmoment 1-10-2011). Ten aanzien van volume LWOO en PRO is het streefdoel respectievelijk 10,71% en 2,84% (conform het landelijk percentage 1-10-2012). In het OP waren geen kengetallen inzake verplaatsingen opgenomen. Ten aanzien van de totale volume werd een gelijkmatige daling verondersteld.

4.6.1 volume vso, pro, lwoo

In de periode 2011 t/m 2016 liet het volume VO een jaarlijkse stijging zien. In 2017 werd dit patroon voor het eerst doorbroken met een al langer verwachte krimp. De totale volume daalt van 12.345 naar 12.108 leerlingen in 2017.

Het SWV heeft actief beleid gevoerd om de basisondersteuning op de reguliere VO-scholen verder te ontwikkelen, met als doel om meer leerlingen met extra ondersteuningsvragen onderwijs te kunnen bieden binnen het reguliere VO. Door dit effectief beleid heeft het SWV weer een stap dichterbij gezet bij de aansluiting op de beoogde taakstelling conform de landelijke norm LWOO en VSO. Ten opzichte van 2016 is het VSO van 5,3% gedaald naar 4,9%; LWOO is t.o.v. 2016 van 14,95% gedaald naar 12,93% in 2017. Volume PRO, LWOO en VSO zijn belangrijke kritieke prestatie indicatoren voor het SWV. In deze wordt ook verwezen naar hoofdstuk 5.

Voor de toekomst is i.v.m. de verevening de verdere daling van het VSO cruciaal. Een belangrijke component binnen het volume VSO is de residentiele leerling. Het SWV heeft geen directe invloed op plaatsingen en uitstroom van residentiele leerlingen. Met name leerlingen die voor de plaatsing op het PO zaten en na de plaatsing aangewezen zijn op het VSO zullen ten tijde van de aanmelding nog in de GBA van de gemeente Hoenderloo of Voorst ingeschreven staan. Het SWV is dan verantwoordelijk voor de afgifte van de TLV. In 2018 zal in overleg met de residentiele instellingen gezocht worden naar passende oplossingen.

In onderstaande schema's is de volume absoluut en relatief weergegeven en afgezet tegen de landelijke norm.

Absoluut

Leerlingen op teldatum	1-10-2011	1-10-2012	1-10-2013	1-10-2014	1-10-2015	1-10-2016	1-10-2017
Leerlingen VO overige	9.553	9.530	9.481	9.663	9.824	10.136	10.174
Leerlingen LWOO	1.808	1.916	2.166	2.179	2.116	1.841	1.566
Leerlingen PRO	346	349	366	373	388	368	368
Totaal VO	11.707	11.795	12.013	12.215	12.328	12.345	12.108

VSO leerling op teldatum	1-10-2011	1-10-2012	1-10-2013	1-10-2014	1-10-2015	1-10-2016	1-10-2017
Categorie 1 (laag)	735	811	790	761	666	588	512
Categorie 2 (midden)	8	9	11	8	7	11	19
Categorie 3 (hoog)	48	57	57	68	65	59	63
Totaal VSO	791	877	858	837	738	658	594

Relatief

Naam	% 2014	% 2015	% 2016	% 2017	% Landelijke norm
VSO	6,87	6,10	5,30	4,90	3,51
LWOO	17,80	17,06	14,95	12,93	10,71
PRO	3,05	3,15	3,00	3,03	2,84

In 2018 zullen de financiële gevolgen voor de periode na de verevening in kaart worden gebracht. Het bereiken van de landelijke norm LWOO zal naar verwachting behaald worden. Over de herverdeling van de additionele middelen lichte ondersteuning zal in 2018 een aanzet gedaan worden.

4.6.2 Overzicht verplaatsingen

Samen met Swv PO, de schoolbesturen VO en PO zijn afspraken gemaakt over de overstap PO-VO. In principe worden leerlingen vanuit regulier PO aangemeld bij regulier VO, ook als zij op de PO-school extra ondersteuning ontvangen. Het SWV heeft waar mogelijk gestimuleerd om leerlingen vanuit het speciaal onderwijs te plaatsen op het regulier onderwijs. De reguliere VO-scholen ontvangen hiertoe per geplaatste leerling vanuit SO en VSO € 1.500,-.

Op grond van kind- en schoolfactoren kan het lopende het schoolseizoen voor de leerling beter zijn om de schoolgang voort te zetten in het voortgezet speciaal onderwijs.

In 2017 zijn er minder verplaatsingen geweest t.o.v. voorgaande jaren. Dit heeft bijgedragen aan de taakstelling om het volume VSO terug te dringen.

In 2017 zijn er 13 leerlingen van speciaal naar regulier gegaan. In 2016 waren dit er 20. In 2017 zijn er 37 leerlingen van regulier naar speciaal gegaan. In 2016 waren dit er 47. Ondanks deze beweging is het volume vso afgenomen.

In 2017 zijn 13 reguliere leerlingen naar PRO gegaan. Ondanks deze beweging is het volume PRO in 2017 nauwelijks (0,03%) toegenomen.

In 2018 is een audit rondom samenwerking binnen de scholen van het SWV gehouden. Binnen deze audit was ook aandacht voor het aantal verplaatsingen binnen de scholen en de redenen daarvan. In 2018 zal hierop beleid gevoerd worden.

In 2017 zijn de kritieke prestatie indicatoren: van vo/vso naar MBO, aantal schoolverlaters zonder diploma, afstroom van leerlingen in onderwijsniveau niet bij de scholen opgevraagd. Dit zal in 2018 wel in kaart worden gebracht.

Hieronder schematisch weergegeven.

Overzicht verplaatsingen speciaal naar regulier

VO school	2015	2016	2017
VC Cortenbosch	5	1	2
VC Twello	-	-	1
VC Mheenpark	-	-	2
VC Walterbosch	-	1	-
Edison College	6	3	2
KSG	-	1	-
RSG NO Veluwe, Epe	1	2	-
AOC Oost, Twello	2	6	1
Gymnasium Apeldoorn	-	-	-
Chr. Lyceum Apeldoorn	-	2	2
CSG Sprengeloo	7	3	-
De Heemgaard		1	-
De Boog	3	-	-
Praktijkschool Apeldoorn	1	-	3
	25	20	13

Overzicht verplaatsingen regulier naar speciaal

VO school	2015	2016	2017
VC Cortenbosch	6	5	2
VC Twello	-	2	1
VC Mheenpark	1	5	2
VC Walterbosch	-	4	3
Edison College	1	6	4
KSG	-	3	5
RSG NO Veluwe, Epe	1	6	4
AOC Oost, Twello	1	1	4
Gymnasium Apeldoorn	-	1	2
Chr. Lyceum Apeldoorn	-	2	1
CSG Sprengeloo	4	12	3
De Heemgaard	-	-	6
	14	47	37

Hoofdstuk 5 Financieel beleid en continuïteitsparagraaf

In het OP is de evenwichtige verdeling van de leerlingen met extra ondersteuningsbehoefte over alle reguliere vo-scholen als uitgangspunt geformuleerd. De verdeling van de middelen lichte ondersteuning is op grond daarvan dan ook gebaseerd op schoolsoort en volume leerlingen. Eveneens is in het OP gesteld dat qua PRO en LWOO gestreefd wordt naar het landelijk percentage d.d. oktober 2012. Voor VSO is dit gesteld op het landelijk percentage d.d. oktober 2011

5.1. Inleiding

Het SWV hanteert een programmabegroting, waarin een relatie gelegd wordt tussen de gewenste doelen en de inzet van de middelen. Deze financiële paragraaf bevat een analyse van de relatie tussen het gevoerde beleid, de begroting en de staat van baten en lasten. Deze analyse draagt bij aan het verkrijgen van inzicht in de mate van doelrealisatie en het indien nodig bijstellen van beleid en uitvoering. Ook is een analyse opgenomen van enkele afzonderlijke posten en zijn enkele financiële kengetallen opgenomen. Dit hoofdstuk rondt af met de continuïteitsparagraaf en een risicoanalyse.

Bij brief van 1 december 2017 heeft minister Slob de samenwerkingsverbanden passend onderwijs geïnformeerd over enkele in de presentatie van de jaarcijfers door te voeren aanpassingen. Deze aanpassingen betreffen:

- De rijksbijdragen worden in het vervolg bruto geboekt (tot en met 2016 netto, ná afdracht aan VSO, LWOO en PRO).
- Aan de inkomstenkant is post 3.1.3.1. (doorbetalingen rijksbijdragen als negatieve baten) verwijderd. Hiervoor is aan de uitgavenkant post 4.5.3 in de plaats gekomen: doorbetalingen aan schoolbesturen.
- Aan de uitgavenkant zijn daarnaast de posten 4.5.1. (verplichte afdrachten aan VSO, LWOO en PRO uit te voeren door OCW) en 4.5.2. (doorbetalingen aan VSO op basis van 1 februari) toegevoegd.

Deze aanpassingen zijn doorgevoerd omdat ze leiden tot meer transparantie in de jaarrekening van samenwerkingsverbanden. Bovendien leiden ze tot realistischere kengetallen.

De aanpassingen leiden vooral tot een andere presentatie van de cijfers in de jaarrekening. De invloed op de presentatie van de cijfers in dit hoofdstuk is beperkt. We presenteren de cijfers vorig jaar al op een wijze die overeenkwam met de nieuwe richtlijnen van de minister. Wel hebben de aanpassingen invloed op de continuïteitsparagraaf aan het einde van dit hoofdstuk.

5.2 Bekostiging van het samenwerkingsverband in 2017

Het SWV ontvangt een landelijk genormeerd budget voor zware en lichte ondersteuning op grond van het aantal leerlingen binnen het SWV. In beginsel kan het samenwerkingsverband beide budgetten als één lumpsum bedrag beschouwen, er is geen sprake van oormerking van budgetten. Dit speelt alleen in de uitzonderlijke situatie dat er sprake is van uitputting (zie risicoanalyse punt 11 en 12).

Het SWV ontvangt een genormeerd budget voor zware ondersteuning. In dit budget is ook de tijdelijke, aflopende vereveningstoelage verwerkt. Op dit budget zware ondersteuning wordt door DUO de afdracht aan de VSO-scholen direct in mindering gebracht.

Het SWV ontvangt een genormeerd budget voor lichte ondersteuning. In het budget lichte ondersteuning zijn ook de budgetten voor de bekostiging van LWOO en PRO-leerlingen opgenomen. Op dit budget wordt de bekostiging van LWOO en PRO leerlingen aan de VO-scholen direct in mindering gebracht. De uitbetaling van deze budgetten

gebeurt door DUO. Het SWV ontvangt dus een netto bedrag aan lichte ondersteuning. In de cijfers wordt het bruto bedrag gepresenteerd.

Aanvullend is sprake van eigen baten uit inkomsten ten gevolge van plaatsing in de schakelvoorziening.

5.3 Programmabegroting en analyse

In 2017 is door het SWV een positief exploitatieresultaat behaald van € 3.517. De financiële analyse wordt gegeven aan de hand van de programmabegroting.

Verschil programmabegroting en realisatie

	Realisatie 2017	Begroting 2017	Verschil
Lasten ondersteuningsplan:			
pr.1: Management & organisatie ¹	175.723	222.600	46.877
pr.2: VO loket Passend Onderwijs	80.005	89.475	9.470
pr.3: Research & development	67.140	106.950	39.810
pr.4: Bovenschoolse schakelvoorziening	159.339	164.525	5.186
pr.5: Versterking basisondersteuning VO	4.244.754	3.888.364	-356.390
Lasten ondersteuningsplan	4.726.961	4.471.914	-255.047

Analyse

Programma 1 – Management en organisatie

De lasten zijn ongeveer € 47.000 lager dan begroot. Dit komt door over- en onderschrijdingen op de posten binnen dit programma. Hierbij lopen het meest in het oog: onderschrijdingen op de posten inhuur controller, scholing en premie bovenwettelijke uitkeringen en een overschrijding op de loonkosten personeel SWV. Deze overschrijding op de loonkosten zijn deels veroorzaakt door stijging van de werkgeverslasten (pensioenpremie).

Programma 2 - VO loket Passend Onderwijs

De lasten zijn € 9.000 lager dan begroot. De post 'overige kosten loket' is niet aangesproken. In 2016 was een extra bedrag begroot in verband met de herindicaties VSO. Achteraf gezien had dit bedrag niet meer in de begroting 2017 opgenomen hoeven te worden.

Programma 3 – Research en Development

De lasten blijven substantieel achter bij de begroting, namelijk ruim € 39.000. De reden is dat voor deskundigheidsbevordering € 30.000 minder is uitgegeven dan begroot.

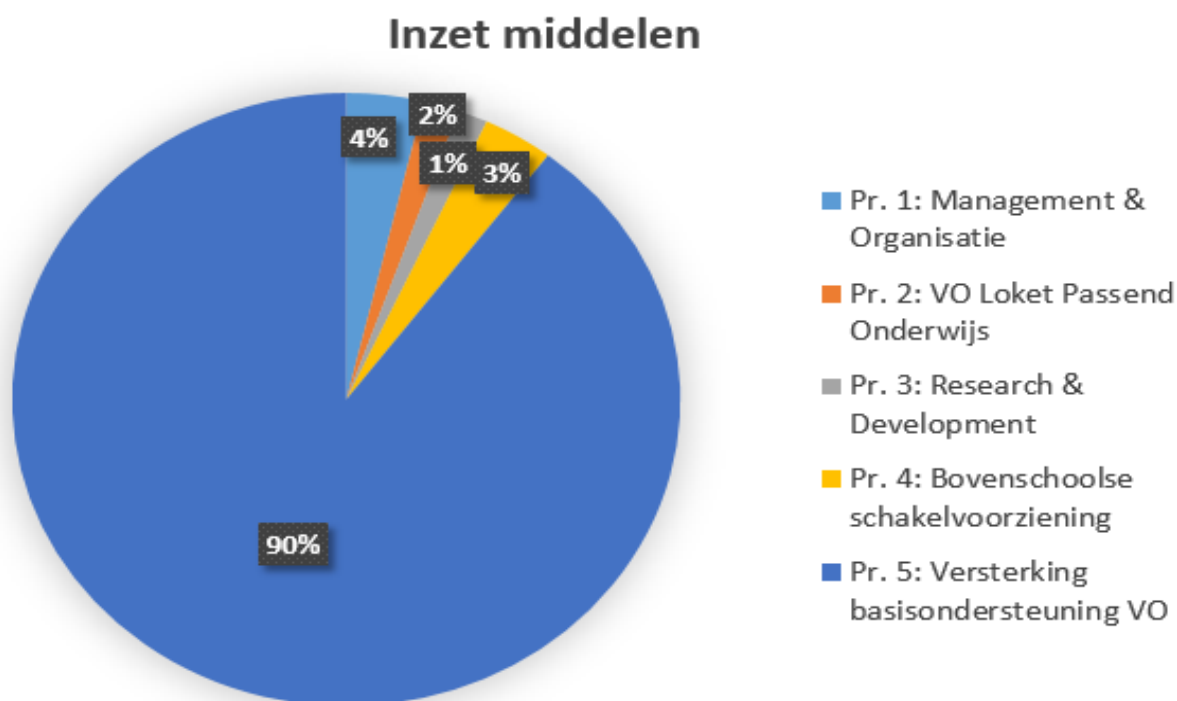
Programma 4 – Bovenschoolse schakelvoorziening.

De kosten van dit programma zijn ruim € 5.000 lager dan begroot. Dit heeft onder meer te maken met lagere huurkosten.

Programma 5 – Versterken basisondersteuning VO-scholen

Aan dit programma is ongeveer € 356.000 meer uitgegeven, omdat de financiële ruimte hiervoor aanwezig bleek te zijn.

Voor de uitvoering van de programma's is in 2017 ongeveer € 4,7 miljoen ingezet. In onderstaande grafiek is aangegeven hoe deze middelen zijn ingezet. Uit de verdeling van de middelen blijkt dat 90% van de middelen direct op de scholen wordt ingezet voor versterking van de basisondersteuning.

5.4 Balans per 31 december 2016 en 2017

Hieronder is de balans per 31 december 2017 weergegeven.

Activa	Ult. 2017	Ult. 2016	Passiva	Ult. 2017	Ult. 2016
Materiële vaste activa	13.617	0	Eigen vermogen	-4.126	-7.6
Vorderingen	9.050	10.981	Voorzieningen	0	
Liquide middelen	128.545	1.307.319	Kortlopende schulden	155.338	1.325.9
Totaal activa	151.212	1.318.300	Totaal passiva	151.212	1.318.3

Het eigen vermogen is met € 3.517 toegenomen door het positieve resultaat van 2017. Het vermogen is nog steeds licht negatief. Het beperkte eigen vermogen is geen risico voor de continuïteit, omdat de aangesloten schoolbesturen garant staan voor de exploitatie van het SWV. De coöperatie heeft geen winstoogmerk en heeft geen streven een vermogen op te bouwen. Aan het eind van het kalenderjaar worden de nog niet bestede middelen overgemaakt aan de scholen. Hiertoe wordt aan het einde van het kalenderjaar een schatting gemaakt van nog te verwachten baten en lasten.

5.5 Kengetallen

Het SWV heeft er voor gekozen de ontvangen gelden zo veel als mogelijk is in te zetten ten behoeve van het onderwijs; het SWV bouwt dus geen eigen vermogen op. De keuze om de middelen zo veel als mogelijk in te zetten voor het onderwijs heeft directe impact op de hoogte van de financiële kengetallen.

Aan de omvang van de gepresenteerde kengetallen is geen continuïteitsrisico verbonden, aangezien de aangesloten besturen garant staan voor exploitatietekorten van het SWV. Deze garantstelling is ook in de notulen van de ALV vastgelegd.

Ook de liquiditeit van het SWV is niet in het geding, aangezien de betaling van de middelen voor de lichte ondersteuning aan de schoolbesturen qua tijdstip en omvang worden afgestemd op de aanwezige liquiditeit.

De financiële kengetallen (definities van de Inspectie van het Onderwijs, september 2016) hebben zich als volgt ontwikkeld (zie ook risicoanalyse punt 11).

	2016	2017
Solvabiliteit	-0,01	-0,03
Liquiditeit	0,99	0,83
Rentabiliteit	2,80%	0,2%
Weerstandsvermogen	-2%	0,0%

5.6 Treasurybeleid

In 2016 is het Treasurystatuut door de ALV vastgesteld. Het SWV houdt zich aan de regeling van de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap van 16 september 2016, nr. WJZ/800938, Regeling beleggen, lenen en derivaten OCW 2016. Hiervan is in 2017 niet afgeweken.

5.7 Continuïteitsparagraaf

De meerjarenbegroting is gebaseerd op het ondersteuningsplan. Jaarlijks wordt deze meerjarenbegroting herijkt en wordt het eerstvolgende jaar uitgewerkt als jaarbegroting.

In de meerjarenbegroting wordt uitgegaan van krimp van het totaal aantal leerlingen binnen het SWV, een daling van het aandeel LWOO- en PRO-leerlingen en een afname van het deelnamepercentage VSO naar het landelijke gemiddelde op 1 oktober 2011 (3,46%). Dit is ook noodzakelijk, omdat de vereveningsbijdrage van het Rijk de komende jaren wordt afgebouwd.

Onderstaand een overzicht van geraamde leerlingenaantallen, de personele formatie, de meerjarenbalans en de staat van baten en lasten voor de komende jaren.

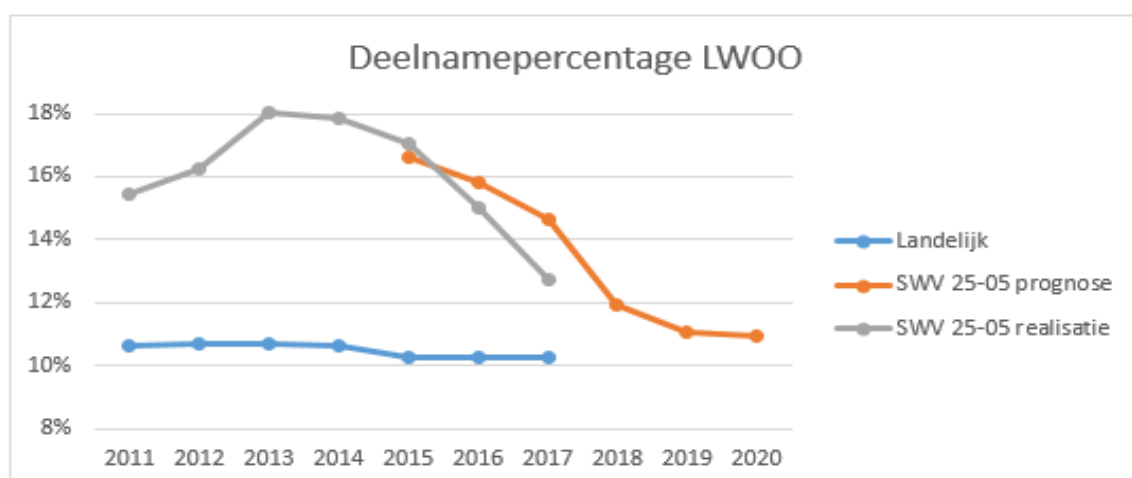
Vanwege de rechtspersoonlijkheid van het SWV en de wijze van alloceren van middelen kan de continuïteit van het SWV in toereikende mate worden gerealiseerd. Focus voor het SWV ligt op het realiseren van de taakstellingen ten aanzien van het aantal leerlingen in het VSO, PRO, het aantal indicaties LWOO en het versterken van de basis- en extra ondersteuning binnen de scholen voor VO.

Meerjarenprognose leerlingontwikkeling (ontleend aan MJB 2018)

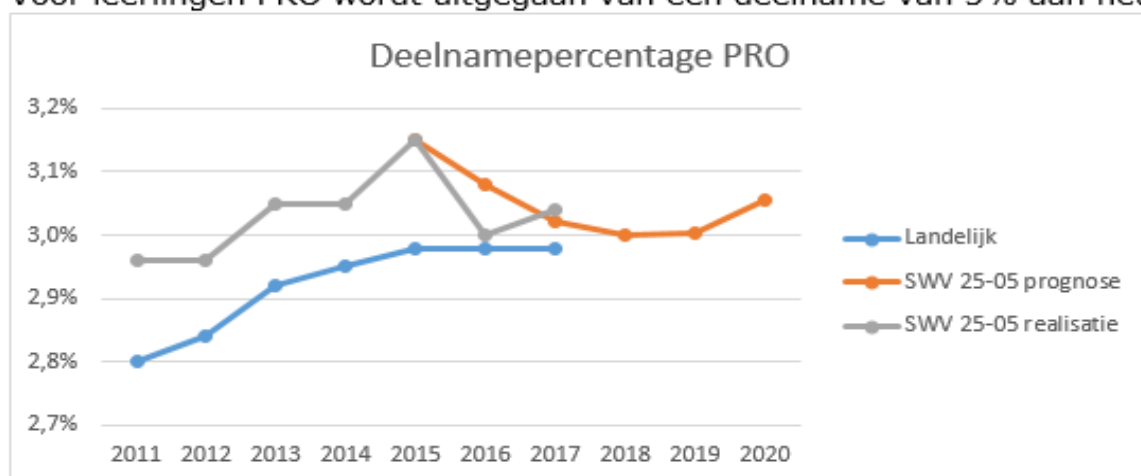
Leerlingen op teldatum	1-10- 2017	1-10- 2018	1-10- 2019	1-10- 2020
VO overige	10.187	10.119	10.023	9.914
Leerlingen LWOO	1.539	1.418	1.320	1.235
Leerlingen PRO	368	357	351	345
Totaal VO	12.094	11.894	11.694	11.294

In deze prognose wordt uitgegaan van een gelijkmatige afname van het totaal aantal leerlingen in verband met de demografische krimp.

Hoewel de werkwijze van het SWV met betrekking tot LWOO niet wezenlijk veranderd is, zien we sinds 2014 een gestage daling van het aantal leerlingen met een LWOO aanwijzing. De verwachting is dat deze trend door zal zetten. In 2018 wordt ook duidelijkheid verwacht over de toekomstige bekostiging van het SWV voor LWOO. Zodra nieuw beleid omtrent LWOO duidelijk is wordt de meerjarenprognose bijgesteld. (Zie ook de risicoanalyse punt 7.)

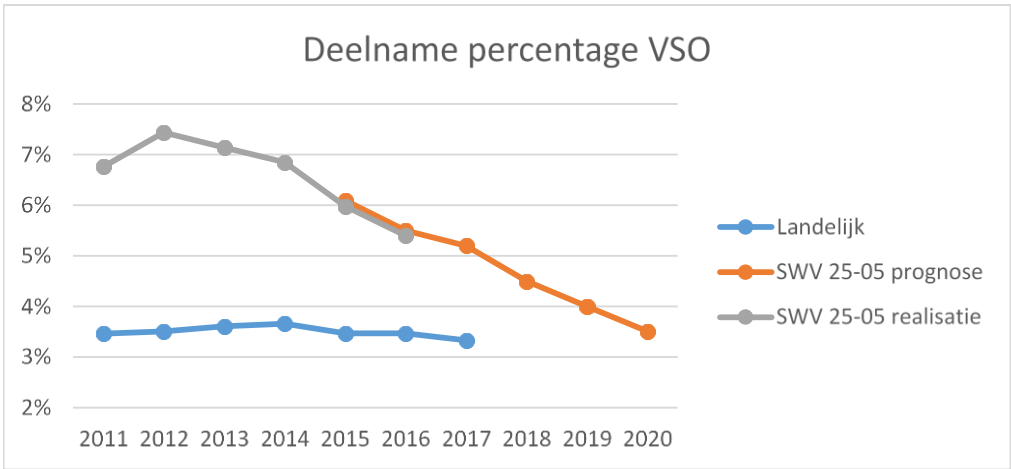

Voor leerlingen PRO wordt uitgegaan van een deelname van 3% aan het PRO.

VSO leerlingen op teldatum	1-10-2017	1-10-2018	1-10-2019	1-10-2020
Categorie 1 (laag)	513	426	369	321
Categorie 2 (midden)	19	19	19	19
Categorie 3 (hoog)	63	63	63	63
Totaal VSO	595	508	451	403

Volume tussentijdse groei VSO wordt voor het komende jaar ingeschat op 15 leerlingen en de daaropvolgende jaren op 10 leerlingen per jaar.

Personele bezetting in FTE

Management /directie
Onderwijzend personeel
Wetenschappelijk personeel
Overige medewerkers

	2018	2019	2020	2021
Management /directie	0,90	0,90	0,90	0,90
Onderwijzend personeel	1,80	1,80	1,80	1,80
Wetenschappelijk personeel	0,00	0,00	0,00	0,00
Overige medewerkers	2,56	2,56	2,56	2,56

Balans					2017	2018	2019	2020
ACTIVA					Realisatie	Prognose	Prognose	Prognose
Vaste activa								
	Immateriële vaste activa				0	0	0	0
	Materiële vaste activa				13.617	13.617	13.617	13.617
	Financiële vaste activa				0	0	0	0
Totaal vaste activa					13.617	13.617	13.617	13.617
Vlottende activa								
	Voorraden				0	0	0	0
	Vorderingen				9.050	9.050	9.050	9.050
	Effecten				0	0	0	0
	Liquide middelen				128.545	67.046	71.741	76.884
Totaal vlottende activa					137.595	76.096	80.791	85.934
TOTAAL ACTIVA					151.212	89.713	94.408	99.551
PASSIVA								
Eigen vermogen								
	Algemene reserve				-4.126	-1.005	3.690	8.833
	Bestemmingsreserve publiek				0	0	0	0
	Bestemmingsreserve privaat				0	0	0	0
	Bestemmingsfonds publiek				0	0	0	0
	Bestemmingsfonds privaat				0	0	0	0
Totaal eigen vermogen					-4.126	-1.005	3.690	8.833
Voorzieningen					0	0	0	0
Langlopende schulden					0	0	0	0
Kortlopende schulden					155.338	90.718	90.718	90.718
TOTAAL PASSIVA					151.212	89.713	94.408	99.551
					2017	2018	2019	2020
Staat/Raming baten en lasten					Realisatie	Prognose	Prognose	Prognose
BATEN								
Rijksbijdrage								
	Lichte ondersteuning algemeen				1.148.271	1.124.742	1.106.142	1.087.542
	Lichte ondersteuning LWOO				8.810.317	8.629.787	8.487.075	8.344.363
	Lichte ondersteuning PRO				1.604.802	1.571.918	1.545.923	1.519.928
	Zware ondersteuning, normbekostiging				6.959.136	6.926.013	6.798.843	6.685.573
	Verevening zware ondersteuning				3.805.676	3.087.783	2.039.679	727.897
Totaal Rijksbijdrage					22.328.202	21.340.243	19.977.662	18.365.303
Overige baten					34.750	25.000	25.000	25.000
TOTAAL BATEN					22.362.952	21.365.243	20.002.662	18.390.303
LASTEN								
Personele lasten					415.473	455.320	459.400	466.700
Afschrijvingen					717	0	0	0
Huisvestingslasten					16.557	20.000	20.000	20.000
Overige lasten					68.209	100.100	100.100	100.100
Doorbetalingen aan schoolbesturen								
	Verplichte afdrachten uit te voeren door OCW							
	VSO				7.855.469	7.208.150	6.521.437	5.778.402
	LWOO				8.089.175	6.760.381	6.228.863	5.798.377
	PRO				1.612.125	1.616.517	1.568.197	1.541.841
	Doorbetalingen op basis van 1 februari VSO				75.748	279.981	212.990	169.096
	Overige doorbetalingen aan schoolbesturen				4.226.004	4.921.672	4.886.979	4.510.644
Totaal doorbetalingen aan schoolbesturen					21.858.521	20.786.701	19.418.466	17.798.360
TOTAAL LASTEN					22.359.477	21.362.121	19.997.966	18.385.160
Saldo baten en lasten					3.475	3.122	4.696	5.143
Saldo financiële bedrijfsvoering					42	0	0	0
Saldo buitengewone baten en lasten					0	0	0	0
TOTAAL RESULTAAT					3.517	3.122	4.696	5.143
Incidentele baten en lasten					0	0	0	0

Ter toelichting.

Uit de meerjarenbegroting blijkt dat de vereveningstoelage verder afbouwt van ruim € 3 miljoen in 2018 naar ruim € 700.000 in 2021 (en 0 in 2022), een daling van € 2,3 miljoen. De afdracht aan het VSO daalt in de periode 2018 -2021 met € 1,4 miljoen. Dekking voor het verschil wordt gevonden in minder uitgaven aan LWOO en doorbetalingen aan de schoolbesturen.

In de jaarcijfers 2017 zijn afschrijvingslasten opgenomen, in de vastgestelde (meerjaren)begroting 2018 niet. Dit heeft te maken met de overgang van het schoolgebouw aan de Gentiaanstraat van De Ambelt naar de Onderwijsspecialisten. De oude verhuurder stelde computers e.d. ter beschikking aan het SWV en verdisconteerde dit in de huur. De nieuwe huurder stelt zich op het standpunt dat het SWV zelf voor deze voorzieningen zorgt. Daarop zijn er in het najaar van 2017 computers e.d. aangeschaft. De begroting 2018 was toen al opgesteld. De afschrijvingen zullen verwerkt worden in de eindejaarsprognoses 2018.

5.8 Interne controle en beheersing

De ALV en het bestuur van het SWV hechten een groot belang aan een goede werking van de interne controle en beheersing van risico's. In de planning- en controlecyclus zijn de rollen van administratiekantoor, accountant, dagelijks bestuur, ALV, auditcommissie transparant en helder belegd. SWV heeft haar financiële administratie belegd bij het externe administratiekantoor Cabo. De accountantscontrole wordt verricht door DVE. Het SWV wordt waar gewenst geadviseerd door Infinite Financieel. De "huisbank" van het SWV is de RABO bank. Alle werkzaamheden ten behoeve van de begroting, jaarrekening, accountantsverklaring, meerjarenprognose, 3 maands-rapportage, bestuursverslag staan benoemd in de P&C-cyclus. Deze beschrijving wordt jaarlijks conform de PDCA cyclus waar gewenst bijgesteld.

Samenwerking en draagvlak voor beleid en taakstellingen binnen het SWV wordt bereikt door de diverse overlegvormen en een overzichtelijk afgestemde jaarplanning van deze overleggen.

De heterogeniteit van de samenstelling van het bestuur en management waarborgt dat er voldoende expertise en daadkracht voorhanden is.

5.9 Beheersing van risico's

In deze paragraaf worden de risico's in de bedrijfsvoering van het SWV op een rij gezet.

Onderwerp	Toelichting	Actie/beheersmaatregel
1. Doelmatigheid	Bij brief van 1 december 2017 heeft minister Slob de samenwerkingsverbanden gewezen op de noodzaak van transparante monitoring en verantwoording. Hierbij draait het om de vraag hoe SWV aantonen dat zij de middelen doelmatig besteden.	De scholen hebben begin 2018 een verantwoording opgesteld van de besteding van de in 2017 van het SWV ontvangen middelen lichte ondersteuning. Geconstateerd is dat de verantwoordingen dermate anders van opzet zijn, dat onderlinge vergelijk moeilijk is. Ook worden vooral activiteiten opgesomd. Meetbare resultaten worden vrijwel niet benoemd. Het SWV zal in 2018 samen met de schoolleiders een plan ontwikkelen voor betere verantwoording in de toekomst.
2. Nabetalingen	Het SWV bouwt geen eigen vermogen op. Overschotten worden uitgekeerd aan de scholen. Omdat dergelijke nabetalingen voor scholen vaak als een verrassing komen, is er soms geen bestedingsplan voor handen. Hetgeen als risico niet doelmatige besteding van de middelen in zich heeft.	Dit punt betrekken bij de aanpak van risico 1.
3. BTW	Belastingdienst heeft recent laten weten dat bepaalde vormen van inhuur door het SWV bij schoolbesturen toch niet BTW vrij zijn. Wel BTW vrij is onderwijsondersteuning. Niet BTW vrij is inhuur voor bestuur en management, voor indicerende werkzaamheden en algemene OOP taken.	Dergelijke vormen van inhuur samen bij ons SWV niet aan de orde. Er is derhalve geen sprake van een risico.

4. Kwaliteit begroting en tussentijdse financiële rapportages	Het SWV haar begroting op op basis van voorlopige leerlingenaantallen van DUO. Definitieve aantallen wijken soms flink af. Het SWV werkt nog niet volledig met tussentijdse financiële rapportages die voldoen aan de volgende eisen: - de uitgaven worden op programmaniveau gerapporteerd - de rapportage toont enerzijds de stand van zaken in de betreffende periode (door administratiekantoor, toelichting door manager SWV) en anderzijds een actuele eindejaarsprognose (door manager SWV) Begroting wordt op geprognostiseerde leerlingaantallen vastgesteld. Toelichtingen in tussentijdse financiële rapportages zijn beknopt.	Aangezien het wijzigen van de planning geen optie is, zal de oplossing gezocht worden in communicatie met de scholen over het direct aan DUO aanleveren van de juiste leerlingenaantallen. In 2018 zal een kwaliteitsverbetering in de tussentijdse financiële rapportages worden doorgevoerd.
5. Nieuwe regeling bekostiging LWOO	De bekostiging van het SWV voor LWOO is momenteel gebaseerd op een tijdelijke regeling. Hierin is de bekostiging gebaseerd op het deelnamepercentage aan LWOO in het eigen SWV op 1-10-2012. In ons SWV was dit 16,2%, landelijk 10,7%. De nieuwe, definitieve bekostigingsregeling zal niet of veel minder rekening houden met de historische deelname aan LWOO in het SWV. Hieruit kan een forse daling van de bekostiging voortvloeien. De nieuwe regeling wordt in 2018 verwacht en zal naar verwachting in 2020 in werking treden, met een overgangsregeling.	De deelname aan het LWOO is sinds 2016 dalend. Op 1-10-2017 was het deelnamepercentage 12,7% Zodra de nieuwe regeling bekend is zal hierop beleid geformuleerd worden.

6. Doelstelling daling deelname aan het VSO	Beleidsdoel van het SWV is de deelname aan het VSO op teldatum oktober 2020 uit te laten komen op 3,46% (zijnde het landelijke gemiddelde op 1 oktober 2011 (peildatum verevening)). Het risico bestaat dat dit aantal niet gehaald wordt, omdat aanwezigheid van residentiële instellingen in de regio maakt dat de deelname altijd bovengemiddeld zal zijn. Een tweede risico is dat het SWV nog niet kan vaststellen dat leerlingen die vroeger naar het VSO zouden zijn gegaan en nu in het regulier onderwijs een plaats hebben de juiste benodigde extra ondersteuning krijgen.	Indien op enig moment blijkt dat de beleidsdoelstelling te ambitieus is, zal een voorstel tot wijziging opgesteld worden. Via de VO-raad kaart het SWV de oneigenlijke toerekening van een bepaalde groep VSO leerlingen aan, namelijk de leerlingen die bij overstap van SO naar VSO in de GBA van de gemeente waar de residentiële instelling gevestigd is ingeschreven staan, terwijl zij oorspronkelijk elders uit het land komen. Dit punt zal in samenhang met risico 1. opgepakt worden.
7. Personeel in dienst, risico's werkgeverschap	Als werkgever loopt het SWV gebruikelijke risico's op langdurige ziekte en arbeidsconflicten. Hiervoor heeft het SWV op dit moment geen voorzieningen getroffen. Een ander (beperkt) risico is dat het SWV haar medewerkers betaalt op basis van de CAO VO en de bekostiging zware ondersteuning gebaseerd is op de bekostiging primair onderwijs.	In de begroting 2019 e.v. zal een bedrag voor inhuur bij langdurige ziekte worden opgenomen. Indien zich een arbeidsconflict voordoet zullen de hiermee gemoeide kosten drukken op de exploitatie van het desbetreffende begrotingsjaar. Dit kan leiden tot lagere overdracht in het kader van Programma 5.
8. Overdracht aan scholen kan grillig zijn (sluitpost)	Om redenen genoemd onder risico 7 of omdat de verplichte afdrachten aan VSO, LWOO en PRO hoger uitvallen dan begroot, kan het voor programma 5 beschikbare bedrag lager uitvallen dan begroot.	Dit is in de eerste plaats geen risico voor het SWV, maar voor de schoolbesturen. Deze dienen dit risico in te calculeren. De manager van het SWV zal steeds zo vroegtijdig mogelijk ontwikkelingen op dit punt communiceren. In de huidige meerjarenbegroting dalen de overdrachten aan de scholen (voor LWOO en Programma 5) al met € 1,4 miljoen (zie paragraaf 3.7.)

9. Uitputting budget lichte ondersteuning	Indien de afdrachten aan LWOO en PRO hoger zijn dan het totale budget lichte ondersteuning van het SWV, kort DUO automatisch het meerdere op de lumpsum van de aangesloten schoolbesturen.	Op dit moment is dit niet aan de orde. Zie pagina 2: baten lichte ondersteuning in totaal € 11,56 milj., afdrachten LWOO en PRO 9,7 milj. (84%). In de jaarlijkse meerjarenbegroting zal het actuele percentage steeds vermeld worden.
10. Uitputting budget zware ondersteuning	Indien de afdrachten aan het VSO hoger zijn dan het totale budget zware ondersteuning van het SWV, kort DUO het meerdere automatisch op de lumpsum van de aangesloten schoolbesturen. Met het wegvallen van de tijdelijke vereveningstoelage neemt het risico hierop in beginsel toe.	Op dit moment is dit niet aan de orde. Zie pagina 2: baten zware ondersteuning (inclusief tijdelijke vereveningstoelage) € 10.764.855, afdracht VSO € 7.855.469 (73%). In de jaarlijkse meerjarenbegroting zal het actuele percentage steeds vermeld worden.
11. Continuïteit	Een te laag eigen vermogen kan de continuïteit van een organisatie bedreigen.	Door de gekozen juridische structuur is dit geen probleem voor het SWV. Dit kan het wel zijn voor de aangesloten schoolbesturen.
12. Privacy	Het SWV dient mei 2018 te voldoen aan de AVG.	Via een aanbod van de VO-raad heeft bureau Berenschot een quickscan uitgevoerd. Op basis van het rapport zal het SWV een actieplan inclusief prioritering opstellen.

5.10 Algemene conclusie

Het SWV stuurt actief op volume leerlingen en op de baten en lasten van de 5 programmaonderdelen. Hierdoor is het gelukt om meer middelen lichte ondersteuning aan de scholen te verstrekken. Het niveau van ondersteuning is gestegen en dientengevolge is het aantal leerlingen in het VSO gedaald.

De risico's zijn in kaart gebracht en daarmee beheersbaar. Conform de nieuwe richtlijnen zal het SWV extra inspanningen leveren om tot een juiste verantwoording besteding middelen lichte ondersteuning te komen.

Bijdrage toezichthouder SWV2505 Bestuursverslag 2017

De algemene ledenvergadering (ALV) van het Samenwerkingsverband bestaat uit de besturen van de verschillende betrokken instellingen van het samenwerkingsverband 2505 en functioneert in een toezichthoudende rol, naast het door de ALV aangestelde bestuur.

In het jaar 2017 zijn de volgende zaken in de ALV aan de orde gesteld en zorgvuldig besproken:

- **Governance Samenwerkingsverband 2505**
Binnen het samenwerkingsverband is door de algemene ledenvergadering de governance notitie Samenwerkingsverband 2505 vastgesteld. Geconstateerd wordt dat deze notitie vanzelfsprekend een dynamisch karakter kent en jaarlijks dient te worden geëvalueerd en waar nodig bijgesteld op basis van de veranderde werkelijkheid. Daarnaast is binnen de ALV afgesproken dat eens per drie jaar een externe evaluatie met betrekking tot het functioneren van de ALV zal plaatsvinden.
- **Remuneratiecommissie**
Twee leden van de ALV zijn bereid gevonden zitting te nemen in de remuneratiecommissie. Deze beide leden zullen na gesprekken met het bestuur en de afzonderlijke bestuursleden hierop terug komen in de ALV. Verwacht wordt dat dit proces enige tijd vereist en dat de verslaglegging hiervan in 2018 zal plaatsvinden.
- **Ondersteuningsplan 2018-2021**
In 2017 is door het bestuur hard gewerkt aan de vormgeving van het nieuwe ondersteuningsplan. In concept is het ondersteuningsplan aan de orde geweest in de ALV en heeft een discussie plaatsgevonden over de kracht van de visie van het samenwerkingsverband met het oog op de toekomst. Naast de ALV is het ondersteuningsplan besproken in alle geledingen van het samenwerkingsverband te weten directeurenoverleg en ondersteuningsplanraad. De ALV onderschrijft dat het een goed leesbaar en prettig stuk is geworden. Aangegeven wordt dat het ondersteuningsplan niet in beton is gegoten, maar een dynamisch karakter kent. Het document is koersbepalend en tegelijkertijd dynamisch. In de vergadering van december is het Ondersteuningsplan in de ALV goedgekeurd.
- **Verbinding jeugdhulp en onderwijs**
In 2017 heeft bestuurlijk overleg plaatsgevonden met de Gemeente Apeldoorn als contactgemeente van het samenwerkingsverband. De bekostiging van 2016 is ongewijzigd doorgezet naar 2017, zonder dat de gemeente een goed beeld had van de uitvoering van de jeugdhulpverlening op de scholen. De ALV heeft gewezen op het belang van een generalistische benadering met betrekking tot maatschappelijk werk op scholen. De betrokkene dient te beschikken over doorzettingsmacht om de zorgplicht te realiseren. Dit vereist krachtige regie.
- **Aanpassing systematiek van uitbetaling**
Het budget lichte ondersteuning werd volgens een nieuw ritme uitgekeerd aan de scholen. Gekozen is te komen tot 4x per kalenderjaar met een afrekening na afloop van het kalenderjaar.
- **Auditcommissie**
De auditcommissie heeft het jaarverslag 2016 en het accountantsverslag bestudeerd en op 7 juni 2017 besproken met de accountant en het bestuur. De auditcommissie heeft de ALV geadviseerd:

- De auditcommissie vindt de verslaggeving voldoende van kwaliteit. Financieel en beleidsmatig is er geen sprake van onaangename verrassingen. Het bestuur is zich bewust van mogelijkheden tot verdere verbetering van het jaarverslag, m.n. een transparanter koppeling van geld en beleid, en zal die voor het volgende jaarverslag toepassen.
- De accountant heeft een goedkeurende verklaring afgegeven.
- De auditcommissie en het bestuur hebben voldoende vertrouwen dat de accountant de controlerende werkzaamheden naar behoren heeft uitgevoerd.

Daarnaast heeft de auditcommissie de begroting van 2018 in concept besproken en het bestuur hierover geadviseerd. De auditcommissie heeft de ALV een positief advies gegeven over de begroting van 2018.

De auditcommissie heeft de ALV verzocht in te stemmen met de opdrachtbevestiging aan DVE als accountant voor het samenwerkingsverband voor 2018.

- **Fusie van Voorthuissenschool en Onderwijsspecialisten**

De Van Voorthuissenschool (Leerplein055) heeft verzocht om een fusie met behoud van brin-nummer met de Onderwijsspecialisten. Er is een FER opgesteld met ingang van 1-8-2017. De gemeente heeft hier, gezien het feit dat er sprake is van openbaar onderwijs een advies over uitgebracht. Per 1 augustus 2017 is de operationele samenwerking op het Gentiaan College gerealiseerd, het gebouw leent zich goed voor het gebruik door verschillende doelgroepen. Het SWV 2505 behoudt de schakelvoorziening in het Gentiaan College.

- **Samenstelling van de ALV**

De samenstelling van de ALV is in 2017 gewijzigd; De Ambelt is overgegaan naar de Onderwijsspecialisten.

- **Thuiszitters**

In de ALV is uitgebreid stilgestaan bij de problematiek van de thuiszitters. Het bestuur streeft naar het voorkomen van thuiszitten, de manager zoekt in opdracht van het bestuur hiertoe de verbinding met de leerplichtambtenaar. De ALV is content dat de gemeenten Apeldoorn-Epe en Voorst duidelijk hun verantwoordelijkheid nemen.

- **Jaarverslag 2016**

In de vergadering van juni is het jaarverslag van het samenwerkingsverband 2505 door de ALV goedgekeurd.

- **Begroting 2018**

In de vergadering van december is de begroting van 2018 in de ALV goedgekeurd.

- **Afscheid van ALV-leden**

In 2017 heeft de ALV om verschillende omstandigheden van een aantal leden afscheid genomen. Dit heeft iedere keer op een passende wijze plaatsgevonden.

De ALV van het Samenwerkingsverband 2505 is constructief, collegiaal en transparant. Onder leiding van het bestuur geven we vorm aan passend onderwijs in onze regio en zoeken wij naar passende leerroutes voor alle leerlingen. Vanuit een krachtige koers en richting vanuit de dialoog trachten we binnen het samenwerkingsverband de steeds veranderende werkelijkheid met betrekking tot passend onderwijs te volgen en waar mogelijk te beïnvloeden.

Grondslagen

Algemeen

De jaarrekening is qua indeling en inhoud samengesteld aan de hand van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs, RJ richtlijnen en Titel 9 Boek 2 BW.

Grondslagen van waardering

Materiële vaste activa

Materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs onder aftrek van lineair berekende afschrijvingen op basis van de economische levensduur.

Afschrijvingen vinden plaats vanaf moment in gebruik name.

De grens voor activeren bedraagt € 500.

Het gehanteerde afschrijvingspercentage voor ICT bedraagt 20%.

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden opgenomen tegen geamortiseerde kostprijs, voor zover noodzakelijk onder aftrek van een voorziening voor het risico van oninbaarheid.

Liquide middelen

De liquide middelen staan, voor zover niet anders vermeld in de toelichting op de balans, ter vrije beschikking van het bestuur en worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Algemene reserve

De algemene reserve betreft een buffer ter waarborging van de continuïteit van het bevoegd gezag en wordt opgebouwd uit resultaatbestemming van overschotten welke ontstaan uit het verschil tussen de toegerekende baten en werkelijk gemaakte lasten. In geval van een tekort wordt dit resultaat ten laste van de algemene reserve gebracht.

Reserves worden geacht uit publieke middelen te zijn opgebouwd tenzij expliciet anders is vermeld in de toelichting op de balans.

Bestemmingsreserves

Bestemmingsreserves worden gevormd met als doel deze in de toekomst aan te wenden voor een specifiek doel. Bestemmingsreserves zijn gevormd op basis van een besluit van het bevoegd gezag.

Voorzieningen

De voorzieningen worden gevormd voor in rechte of verplichtingen die op balansdatum bestaan en waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijke is, waarvan de hoogte redelijkerwijs geschat kan worden en voor zover deze verplichtingen en risico's niet op activa in mindering zijn gebracht. Eveneens worden voorzieningen gevormd voor verliezen die naar waarschijnlijkheid in de toekomst zullen worden geboekt maar die voortkomen uit risico's die op balansdatum aanwezig zijn. Voorzieningen kunnen worden gevormd ter egalisatie van kosten waarbij een deel van de in de toekomst te verwachten uitgaven zijn oorsprong heeft voor balansdatum.

Kortlopende schulden en overlopende passiva

De kortlopende schulden hebben een verwachte looptijd van maximaal één jaar en zijn opgenomen tegen de geamortiseerde kostprijs.

Grondslagen van bepaling resultaat

Rijksbijdragen OCW/EZ

De ontvangen (normatieve) rijksbijdrage en de niet-geoordeelde OCW/EZ-subsidies (vrij besteedbare doelsubsidies zonder verrekeningsclausule) worden in het jaar waarop de toekenningen betrekking hebben volledig verwerkt als bate in de staat van baten en lasten.

Geoordeelde OCW/EZ-subsidies met een vrij besteedbaar overschot (doelsubsidies waarbij het overschot geen verrekeningsclausule heeft) worden ten gunste van de staat van baten en lasten verantwoord naar rato van de voortgang van de gesubsidieerde activiteiten. Het deel van de subsidies waar nog geen activiteiten voor zijn verricht per balansdatum worden verantwoord onder de overlopende passiva.

Geoordeelde OCW/EZ-subsidies (doelsubsidies met verrekeningsclausule) worden ten gunste van de staat van baten en lasten verantwoord in het jaar ten laste waarvan de gesubsidieerde lasten komen. Niet bestede middelen worden verantwoord onder de overlopende passiva zolang de bestedingstermijn nog niet is verlopen. Niet bestede middelen worden verantwoord onder de kortlopende schulden zodra de bestedingstermijn is verlopen op de balansdatum.

Personele Lasten

Onder de personele lasten worden de lasten opgenomen van de personeelsleden die in dienst zijn van de instelling, alsmede de overige personele lasten die betrekking hebben op o.a. het inhuren van extra personeel, scholingskosten, bedrijfsgezondheidszorg.

Afschrijvingen

De afschrijvingen zijn gerelateerd aan de aanschafwaarde van de desbetreffende immateriële en materiële vaste activa. Afschrijvingen vinden plaats volgens de lineaire methode op basis van de geschatte levensduur. Dit gebeurt volgens de methode T; in het jaar van aanschaf wordt naar tijdsgelang afgeschreven.

Huisvestingslasten

Onder de huisvestingslasten worden de uitgaven voor de huisvesting opgenomen. De lasten worden toegerekend aan het verslagjaar waarop ze betrekking hebben.

Overige lasten

De overige lasten hebben betrekking op de uitgaven die voortvloeien uit aangegane afspraken dan wel noodzakelijk zijn voor het geven van onderwijs en worden toegerekend aan het verslagjaar waarop ze betrekking hebben.

Pensioenverplichtingen

Er is sprake van een toegezegde pensioenregeling. Hierbij is een pensioen toegezegd aan personeel op pensioengerechtigde leeftijd, afhankelijk van leeftijd, salaris en dienstjaren. Deze toegezegde pensioenregeling is verwerkt als zou sprake zijn van een toegezegde-bijdrage regeling. Voor de pensioenregeling worden op verplichte basispremies betaald aan het pensioenfonds. Behalve de premiebetaling zijn er geen verdere verplichtingen uit hoofde van deze regeling. Er is geen verplichting in geval van een tekort bij het pensioenfonds tot het voldoen van aanvullende bijdrage anders dan toekomstige premies. De premies worden verantwoord als personeelskosten als deze verschuldigd zijn. Vooruitbetaalde premies worden opgenomen als overlopende activa indien deze leiden tot een terugstorting of tot een vermindering van toekomstige betalingen.

De beleidsdekkingsraad van het ABP per 31 december 2017 bedroeg 101,5% (31 december 2016: 91,7%).

De dekkingsgraad van het ABP per 31 december 2017 bedroeg 104,4% (31 december 2016: 96,6%).

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode.

Grondslagen

Stelselwijziging

De vergelijkende cijfers van het voorgaande boekjaar zijn aangepast aan de gewijzigde grondslag voor de presentatie. Deze aanpassing heeft geen invloed op het vermogen of resultaat. Hieronder is de betekenis van de wijziging voor de individuele posten waar de aanpassing betrekking op heeft zichtbaar gemaakt.

Totaal baten 2016 categorie 3.1 Rijksbijdragen in vastgestelde jaarrekening 2016	€ 410.892
Totaal baten 2016 categorie 3.1 Rijksbijdragen ter vergelijking opgenomen in de jaarrekening 2017	€ 22.218.902
Verschil	<u>€ 21.808.010</u>

Totaal lasten 2016 categorie 4.5 Doorbetalingen aan schoolbesturen in vastgestelde jaarrekening 2016	€ -
Totaal lasten 2016 categorie 4.5 Doorbetalingen aan schoolbesturen ter vergelijking opgenomen in de jaarrekening 2017	€ 21.808.010
Verschil	<u>€ 21.808.010</u>

Balans per 31 december na resultaatbestemming

		31-12-2017	31-12-2016
		€	€
1	Activa		
	Vaste activa		
1.2	Materiële vaste activa	13.617	-
	Vlottende activa		
1.5	Vorderingen	9.050	10.981
1.7	Liquide middelen	<u>128.545</u>	<u>1.307.319</u>
		137.595	1.318.300
	Totaal activa	<u>151.212</u>	<u>1.318.300</u>
2	Passiva		
2.1	Eigen vermogen	4.126-	7.643-
2.4	Kortlopende schulden	<u>155.338</u>	<u>1.325.943</u>
		151.212	1.318.300
	Totaal passiva	<u>151.212</u>	<u>1.318.300</u>

Staat van baten en lasten

		Jaarrekening 2017 €	Begroting 2017 €	Jaarrekening 2016 €
3	Baten			
3.1	Rijksbijdragen	22.328.202	22.173.988	22.218.902
3.5	Overige baten	34.750	25.000	42.977
	Totaal baten	<u>22.362.952</u>	<u>22.198.988</u>	<u>22.261.879</u>
4	Lasten			
4.1	Personeelslasten	415.473	430.350	380.172
4.2	Afschrijvingen	717	-	-
4.3	Huisvestingslasten	16.557	26.200	16.499
4.4	Overige lasten	68.209	134.500	44.984
4.5	Doorbetalingen aan schoolbesturen	21.858.521	21.607.938	21.808.010
	Totaal lasten	<u>22.359.477</u>	<u>22.198.988</u>	<u>22.249.665</u>
	Saldo baten en lasten	<u>3.475</u>	<u>-</u>	<u>12.214</u>
5	Financiële baten en lasten	<u>42</u>	<u>-</u>	<u>659</u>
	Resultaat	<u>3.517</u>	<u>-</u>	<u>12.873</u>
	Resultaatbestemming			
	Algemene reserve	<u>3.517</u>	<u>-</u>	<u>12.873</u>

Kasstroomoverzicht

	2017 €	2016 €
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Saldo baten en lasten	3.475	12.214
Aanpassingen voor:		
- Afschrijvingen	717	-
- Mutaties voorzieningen	-	-
	717	-
Veranderingen in vlottende middelen:		
- Vorderingen	1.931	2.645
- Kortlopende schulden	1.170.605-	707.190
	1.168.674-	709.835
Kasstroom uit bedrijfsoperaties	1.164.482-	722.049
Ontvangen interest	42	659
Waardeveranderingen effecten	-	-
Betaalde interest	-	-
	42	659
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten	1.164.440-	722.708
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
Investerings in materiële vaste activa	14.334-	-
Investerings financiële vaste activa	-	-
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten	14.334-	-
Mutatie liquide middelen	1.178.774-	722.708
Beginstand liquide middelen	1.307.319	584.611
Mutatie liquide middelen	1.178.774-	722.708
Eindstand liquide middelen	128.545	1.307.319

Toelichting behorende tot de balans

	Aanschafprijs 1-1-2017 €	Cumulatieve afschrijvingen 1-1-2017 €	Boekwaarde 1-1-2017 €	Investerings 2017 €	Des- investeringen 2017 €	Afschrijvingen 2017 €	Aanschafprijs 31-12-2017 €	Cumulatieve afschrijvingen 31-12-2017 €	Boekwaarde 31-12-2017 €
1.2 Materiële vaste activa									
1.2.2 Inventaris en apparatuur									
ICT	-	-	-	14.334	-	717	14.334	717	13.617
Totaal materiële vaste activa	-	-	-	14.334	-	717	14.334	717	13.617

Specificatie van de balansposten

1 Activa	31-12-2017	31-12-2016
	€	€
1.5 Vorderingen		
1.5.1 Debiteuren	6.793	8.107
1.5.7 Overige vorderingen		
Rente spaarrekening	42	659
1.5.7 Overlopende activa		
Vooruitbetaalde verzekeringspremie	2.214	2.214
Totaal vorderingen	9.050	10.981
1.7 Liquide middelen		
1.7.1 Kasmiddelen		
Kas	1	62
1.7.2 Tegoeden op bank- en girorekeningen		
Rabobank rekening courant 184844401	47.457	494.747
Rabobank spaarrekening 1269412379	79.160	810.000
Rabobank rekening courant 308463242	1.927	2.509
	128.544	1.307.257
Totaal liquide middelen	128.545	1.307.319

Specificatie van de balansposten

	Saldo 1-1-2017 €	Bestemming resultaat 2017 €	Overige mutaties 2017 €	Saldo 31-12-2017 €
2 Passiva				
2.1 Eigen vermogen				
2.1.1 Algemene reserve				
Algemene reserve	7.643-	3.517	-	4.126-
Totaal eigen vermogen	<u>7.643-</u>	<u>3.517</u>	<u>-</u>	<u>4.126-</u>
2.4 Kortlopende schulden			31-12-2017 €	31-12-2016 €
2.4.3 Crediteuren			36.652	822.553
2.4.7 Belastingen en premies sociale verzekeringen				
Loonheffingen december			13.869	12.543
2.4.8 Schulden terzake van pensioenen				
ABP/Loyalis december			4.420	3.469
2.4.10 Overlopende passiva				
Basisondersteuning t.b.v. besturen			64.000	395.000
Te betalen bedragen groeiregeling VSO			-	45.321
Te betalen bedragen uitstroom VSO naar VO			19.500	27.000
St. Rea, college talentexpeditie			3.000	-
Aanspraken vakantiegeld			11.790	11.378
Aanspraken bindingstoelage			541	540
Ambelt inzake detachering			-	6.140
Bankkosten			35	-
DVE, accountantskosten			1.531	2.000
			<u>100.397</u>	<u>487.378</u>
Totaal kortlopende schulden			<u>155.338</u>	<u>1.325.943</u>

Specificatie behorende tot de staat van baten en lasten

	Jaarrekening 2017 €	Begroting 2017 €	Jaarrekening 2016 €
3.1 Rijksbijdragen			
3.1.1 Rijksbijdrage OCW			
800000 Lichte ondersteuning	1.862.090	1.604.632	622.740
810000 Zware ondersteuningsmiddelen	2.797.514	2.789.519	2.113.223
810001 Zware ondersteuningsmiddelen materieel	111.829	134.822	98.264
829000 Rechtstreekse bekostiging VSO	7.855.469	7.493.726	8.649.001
829100 Rechtstreekse bekostiging LWOO	8.089.175	8.587.139	9.072.159
829200 Rechtstreekse bekostiging PRO	1.612.125	1.564.150	1.663.515
Totaal rijksbijdragen	22.328.202	22.173.988	22.218.902
 3.5 Overige baten			
869000 Bijdragen scholen bovenschoolse voorziening	34.750	25.000	42.875
869900 Overige baten	-	-	102
	34.750	25.000	42.977

Specificatie behorende tot de staat van baten en lasten

	Jaarrekening 2017 €	Begroting 2017 €	Jaarrekening 2016 €
4.1 Personeelslasten			
Het totaal aan lonen en salarissen uit 4.1.1 is opgebouwd uit de volgende componenten:			
Brutolonen en salarissen	278.899	256.100	273.506
Sociale lasten	36.725	33.700	35.749
Pensioenpremies	38.484	35.350	31.955
	<u>354.108</u>	<u>325.150</u>	<u>341.210</u>
 Aantal fte	 (5,18 fte)	 (5,25 fte)	 (5,22 fte)
4.1.1 Lonen en salarissen			
400000 Loonkosten Management en Organisatie	108.828	91.800	107.287
400001 Loonkosten VO Loket	80.005	76.875	80.392
400002 Loonkosten Research&development	24.186	18.950	18.654
400003 Loonkosten bovenschoolse schakelvoorziening	141.090	137.525	134.877
	<u>354.108</u>	<u>325.150</u>	<u>341.210</u>
4.1.2 Overige personele lasten			
<u>Personeel niet in loondienst</u>			
413000 Inhuur controller	4.872	20.000	1.117
413092 Inhuur autisme steunpunt	18.750	7.500	-
413400 Kosten bestuur	37.012	40.000	36.837
413500 Secretariële ondersteuning bestuur	-	7.100	-
	<u>60.634</u>	<u>74.600</u>	<u>37.954</u>
<u>Overige personele lasten</u>			
414000 Scholing/deskundigheid personeel	-	10.000	-
416100 Premie verzekering bovenwettelijke uitkering	-	15.000	-
416200 Levensfasebewust personeelsbeleid	-	2.400	-
416300 Kosten PMR en OPR	-	1.000	-
416900 Overige personele lasten	237	2.200	767
416950 Werkkostenregeling	494	-	241
	<u>731</u>	<u>30.600</u>	<u>1.008</u>
Totaal personeelslasten	<u>415.473</u>	<u>430.350</u>	<u>380.172</u>
4.2 Afschrijvingen			
423000 Afschrijving ICT	<u>717</u>	<u>-</u>	<u>-</u>
4.3 Huisvestingslasten			
430000 Huur kantoor	5.396	6.200	6.268
430001 Huur bovenschoolse schakelvoorziening	11.161	20.000	10.231
Totaal huisvestingslasten	<u>16.557</u>	<u>26.200</u>	<u>16.499</u>

Specificatie behorende tot de staat van baten en lasten

	Jaarrekening 2017 €	Begroting 2017 €	Jaarrekening 2016 €
4.4 Overige lasten			
4.4.1 Administratie- en beheerslasten			
441000 Cabo	7.899	5.600	5.489
441130 Accountantskosten	1.509 *	3.000	2.570
	<u>9.408</u>	<u>8.600</u>	<u>8.059</u>
* inclusief verrekeningen voorgaande jaren.			
4.4.4 Overige			
<u>Programmakosten VO Loket</u>			
449901 Overige kosten loket	-	12.600	-
<u>Programmakosten Research&development</u>			
440100 Expertiseteam	1.523	15.000	-
440110 Ondersteuningscoördinatorenoverleg	-	3.000	-
440120 Deskundigheidsbevordering	19.618	50.000	9.979
440130 Audit passend onderwijs VO scholen	21.813	20.000	1.781
	<u>42.954</u>	<u>88.000</u>	<u>11.760</u>
<u>Programmakosten bovenschoolse schakelvoorziening</u>			
455000 Lesmiddelen	7.088	7.000	939
455100 ICT-kosten	-	-	8.150
455001 Sportlessen	-	-	4.500
	<u>7.088</u>	<u>7.000</u>	<u>13.589</u>
<u>Kosten bureau samenwerkingsverband</u>			
442300 Drukwerk/kopieerkosten	907	4.300	4.329
446000 Telefoonkosten	481	600	473
446200 Contributies/abonnementen	854	700	629
446300 Verzekeringen	2.214	2.300	2.214
447000 Public relations/communicatie	3.792	6.000	2.728
449900 Overige kosten	150	4.200	1.000
472000 Kosten bank	361	200	203
	<u>8.759</u>	<u>18.300</u>	<u>11.576</u>
Totaal overige lasten	<u>68.209</u>	<u>134.500</u>	<u>44.984</u>

Specificatie behorende tot de staat van baten en lasten

	Jaarrekening 2017 €	Begroting 2017 €	Jaarrekening 2016 €
4.5 Doorbetalingen aan schoolbesturen			
4.5.1 Verplichte afdrachten uit te voeren door OCW			
458000 Rechtstreekse bekostiging VSO	7.855.469	7.493.726	8.649.001
458100 Rechtstreekse bekostiging LWOO	8.089.175	8.587.139	9.072.159
458200 Rechtstreekse bekostiging PRO	1.612.125	1.564.150	1.663.515
	<u>17.556.769</u>	<u>17.645.015</u>	<u>19.384.675</u>
4.5.2 Doorbetaling op basis van 1 februari			
440700 Overdrachten VSO ivm groei	<u>75.748</u>	<u>82.059</u>	<u>72.812</u>
4.5.3 Overige doorbetalingen aan schoolbesturen			
440500 Versterking basisondersteuning VO	4.183.466	3.655.864	2.310.248
440501 Arrangementen met goedkeuring	12.427	50.000	16.275
440502 Uitstroom VSO naar VO regulier	19.500	75.000	24.000
440800 Budget tbv speelruimte bekostiging	10.611	100.000	-
	<u>4.226.004</u>	<u>3.880.864</u>	<u>2.350.523</u>
Totaal doorbetalingen aan schoolbesturen	<u>21.858.521</u>	<u>21.607.938</u>	<u>21.808.010</u>
5 Financiële baten en lasten			
870000 Rentebaten bank	<u>42</u>	<u>-</u>	<u>659</u>
<u>Uitsplitsing accountantskosten</u>			
4.4.1.1 Honorarium onderzoek jaarrekening	1.509	3.000	3.000
4.4.1.2 Honorarium andere controleopdrachten	-	-	-
4.4.1.3 Honorarium fiscale adviezen	-	-	-
4.4.1.4 Honorarium andere niet-controledienst	-	-	-
Accountantslasten	<u>1.509</u>	<u>3.000</u>	<u>3.000</u>

Overzicht verbonden partijen

Per balansdatum zijn er geen verbonden partijen.

WNT-verantwoording

1. Bezoldiging topfunctionarissen

Leidinggevende topfunctionarissen en gewezen topfunctionarissen met dienstbetrekking. Tevens leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling.

Naam	Functie-gegevens	Jaar	Aanvang en einde functie- vervulling in	Omvang dienst- verband in FTE	Gewezen top- functionaris	(Fictieve) dienst- betrekking	Beloning plus belastbare onkosten vergoedingen	Beloningen betaalbaar op termijn	Subtotaal bezoldiging	Individueel toepasselijk WNT- maximum	-/- Onverschul- digd betaald bedrag	Totaal bezoldiging
De heer R.L. Stevelmans	voorzitter	2017	1/1-31/12	0,15	nee	ja	€ 16.351	€ -	€ 16.351	€ 27.150	€ -	€ 16.351
		2016	1/1-31/12	0,15	nee	ja	€ 15.787	€ -	€ 15.787	€ 26.850	€ -	€ 15.787
De heer A.E. Wester	penningmeester	2017	1/1-31/12	0,10	nee	ja	€ 10.891	€ -	€ 10.891	€ 18.100	€ -	€ 10.891
		2016	1/1-31/12	0,10	nee	ja	€ 10.525	€ -	€ 10.525	€ 17.900	€ -	€ 10.525
Mevrouw H. Zijlstra	secretaris	2017	1/1-31/12	0,10	nee	ja	€ 9.769	€ -	€ 9.769	€ 18.100	€ -	€ 9.769
		2016	1/1-31/12	0,10	nee	ja	€ 10.525	€ -	€ 10.525	€ 17.900	€ -	€ 10.525

Toezichthoudende topfunctionarissen met een bezoldiging van € 1.500 of minder

Naam	Functie
De heer R. Dorreboom	voorzitter
De heer W. Hoetmer	lid
De heer W. Ludeke	lid
De heer H. Wegter	lid
De heer F. Berends	lid
De heer J. Rensink	lid
Mevrouw M. Lenselink	lid
De heer G. Popma	lid
De heer P. Vriesema	lid
De heer W. Huiskamp	lid

2. Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen met of zonder dienstbetrekking.

Er zijn geen uitkeringen betaald aan topfunctionarissen met of zonder dienstbetrekking wegens beëindigen dienstverband.

3. Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT.

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met dienstbetrekkingen die in 2017 een bezoldiging boven het individuele WNT-maximum hebben ontvangen. Er zijn in 2017 geen ontslaguitkeringen betaald aan overige functionarissen die op grond van de WNT dienen te worden gemeld, of die in eerdere jaren op grond van de WOPT of de WNT vermeld zijn of hadden moeten worden.

Niet in de balans opgenomen verplichtingen en niet in de balans opgenomen activa

Er zijn geen verplichtingen op het gebied van het sparen van ouderenverlof en overgangsregeling BAPO.

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: Coöperatie SWV 25-05 U.A.

A Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2017

Ons Oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2017 van Coöperatie SWV 25-05 U.A. gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Coöperatie SWV 25-05 U.A. op 31 december 2017 en van het resultaat over 2017 in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs;
- zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2017 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.3.1. Referentiekader van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW/EZ 2017.

De jaarrekening bestaat uit:

- De balans per 31 december 2017;
- De staat van baten en lasten over 2017; en
- De toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden en het Onderwijsaccountantsprotocol OCW/EZ 2017 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk Coöperatie SWV 25-05 U.A. zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (Vio) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA)

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is voor ons oordeel.

B Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en paragraaf 2.2.3. bestuursverslag van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW/EZ 2017 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Regeling jaarverslaggeving onderwijs, paragraaf 2.2.3. bestuursverslag van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW/EZ 2017 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en de overige OCW wet- en regelgeving.

C Beschrijving van de verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de algemene ledenvergadering voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening, in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs. Het bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen.

In dit kader is het bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderwijsinstelling in staat is om haar activiteiten in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemde verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de onderwijsinstelling te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar

activiteiten in continuïteit kan voortzetten toelichten in de jaarrekening.

De algemene ledenvergadering is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de onderwijsinstelling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht, dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij onze controleverklaring.

Arnhem, 31 mei 2018

DVE Onderwijs Audit B.V.

w.g. Drs A.F.J. van der Velden RA

Gebeurtenissen na balansdatum

Na de balansdatum 31-12-2017 zijn geen gebeurtenissen te melden die het resultaat over 2017 belangrijk beïnvloed zouden hebben.

Fiscale positie

Belastbaar bedrag en belasting boekjaar

	2017 €
Resultaat voor belastingen	3.517
Investeringsaftrek, 28% van € 14.334	4.014
Aftrekbare kosten	-
	<u>4.014</u>
Belastbaar bedrag vóór verliesverrekening	<u>497-</u>
Af: carry forward	-
Belastbaar bedrag 2017	<u><u>497-</u></u>

Belasting boekjaar

20% van het belastbare bedrag	-
Correcties	-
Belasting volgens de winst en verliesrekening	<u><u>-</u></u>

Voorwaartse verliesverrekening (carry forward)

Belastbaar bedrag 2015	15.779-
Verrekend met resultaat 2016	<u>8.497</u>
Restant te verrekenen verlies 2015	<u><u>7.282-</u></u>
 Belastbaar bedrag 2017	 497-
Verrekend	<u>-</u>
Restant te verrekenen verlies 2017	<u><u>497-</u></u>